

هذا کتاب تحفة الزائر

بسم الله الرحمن الرحیم

کبوتر ستایشی که از بروج مشیده افواه حاملان آهنگ در و بام صوامع قدسیان را شاید
مفیض الانواری را سزاست که مراقد منوره و ضرایح مطهره انبیا و اوصیا علیهم الصلوة
والتحیة والثنا را رشک فرمای عرش اعظم کردانید و شبستان نیاز منشی که در پرواز معارج
قبول صید همّ مقصود و مأمول نماید عالم الاسرار را که از تراب عتبات مقربان درگاه عرش
در جبین شیعیان صندل کلزار ارم دمانید و شمیم صلوات که عطسه فرمای مشام ساکنان مجامع
قدس کردانید نثار مشهد معطر و روضهٔ معنبر سید انبیا و زبدهٔ اصفیا محمد مصطفی و آل
بیمثالش که مرغ دعائی که در نامهٔ درود ثنا بر بال اقبال بسته بر کنگره عرش اجابت
ننشسته و پیک عبادتی که در بقعهٔ مبارکه قبول راه نیافته تا حرز ولای ایشان بر بازوی حسن عقیدت
نبسته فصلوات الله علیه و علیهم ما دامت الصلوة علیهم ذریعة الی اجابة الدعوات
و زیارتهم وسیلة لنیل السعادات اما بعد خامهٔ خامه تراب اقدام المؤمنین محمد بن [illegible]

محمد تقی حشرهما الله تعالی مع موالیهما الطیبین بهدیه صدیه ضمیر منیر خبیر بصیرت پرتو
مینماید که چون بمقتضای اخبار بسیار و احادیث بیشمار زیارت رسول مختار و ائمه ابرار صلوات
الله علیه و علیهم اجمعین از اعظم عبادات و اشرف قربات است و در هر عمل رعایت آداب
ماثوره و الفاظ منقوله از ائمه هدی صلوات الله موجب مزید قبول و قرب وصول بمطلوب
میگردد و اگر کتبی که در زیارات مصنف گردیده ابلغت عرب تألیف نموده اند و اکثر خلق را
از آن بهره کامل و حظی شامل نیست و بسیاری از زیارات مطولات است که از علما رضوان الله
علیهم است و زیارات منقوله بسیاری از ائمه اطهار علیهم السلام است بنظر این قاصر رسیده
بوده که با وجود اینها بزیارات مؤلف علما احتیاج نبود خواست که رساله تالیف نماید که مقصور
باشد بر ذکر زیارات و ادعیه و آدابی که باسانید معتبره از ائمه دین صلوات الله علیهم اجمعین
منقول گردیده و فضایل و آداب هر یک را بلغت فارسی ترجمه نماید تا اکثر شیعیان از این زیارات
رساله وافیه بهره مند گردند و اطلاع بر فضایل زیارات موجب مزید رغبت ایشان گردد شاید
این مجرم را بمقتضای حدیث شریف الدال علی الخیر کفاعله بهره از ثواب ایشان حاصل شود
مامول از برادران ایمانی که باین کتاب مفصل الابواب عمل نماید که در هنگام مطالعه و زیارات
این غریق بحار معاصی را از دعای خیر فراموش نفرمایند و بر سهو و خطای الفاظ و معنی مواخذه
ننمایند و این رساله را مسمی گردانیدم بتحفة الزائر و مرتب ساختم بر مقدمه و دوازده باب
و خاتمه اما مقدمه پس در بیان آداب سفر است چون در کتاب حلیة المتقین احادیث آداب سفر را
استیفا نموده ایم و بعد از این زیارات مخصوصه بسیاری از آداب آن مذکور خواهد شد در اینجا
اکتفا مینمائیم بانچه سید ابن طاوس علیه الرحمة و الرضوان و غیر او در کتب مزار ایراد نموده اند تا
اینکه این رساله خالی نباشد از آنچه زائر را با آن احتیاج می باشد فرموده اند که چون عزم خروج
داشته باشی سزاوار است که وقت بدر آمدن روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را اختیار نمائی و روز شنبه
را از برای بیرون رفتن چنانچه مرویست از حضرت صادق علیه السلام که هر که اراده سفر نماید

باید که سفر کند در روز شنبه که اگر سنگی از کوهی بگردد در روز شنبه هر آینه خدا
بر گرداند از آنجا خود را و روز سه شنبه زیرا که آن روزیست که حق تعالی نرم کرد در آن روز آهن را
برای داود علیه السلام و روز پنجشنبه زیرا که حضرت رسول در روز پنجشنبه سفر میکرد
و اجتناب کن از سفر کردن در روز دوشنبه و چهارشنبه و پیش از ظهر روز جمعه و مکروه است
سفر کردن در روز سیم و چهارم و پنجم و سیزدهم و بیست و یکم و بیست و چهارم و بیست و پنجم
و بیست و ششم از هر ماه زیرا که وارد شده است که روز چهارم و ششم و بیست و یکم برای سفر
و غیر آن خوبست و در روز هشتم و بیست و سیم خوب نیست و سفر مکن در حالی که قمر در برج عقرب
باشد چنانچه از حضرت صادق مرویست که در این وقت کراهت دارد و اگر ضرورتی حاصل
شود برای سفر کردن در این اوقات دعاها که بعد از این مذکور میشود بخواند و تصدق
کند و هر وقت که خواهد بسفر رود زیرا که از حضرت صادق منقول است که افتتاح کن سفر
خود را بصدقه و بیرون رو هر وقت که خواهی بده سبب که سلامتی سفر خود را میخری و منقول است
که حضرت رسول صلی الله علیه و آله هر گاه بسفر میرفتند پنج چیز با خود بر میداشتند آینه و سرمه
دان و مسواک و شانه و مقراض و مستحب است که پیش از متوجه شدن غسل بکند و نزد غسل
بگوید بِسمِ اللهِ وَبِاللهِ وَلا حَولَ وَلا قُوَّةَ اِلّا بِاللهِ وَعَلی مِلَّةِ رَسُولِ اللهِ وَالصّادِقِینَ عَنِ اللهِ
صَلَواتُ اللهِ عَلَیهِم اَجمَعِینَ اَللّهُمَّ طَهِّر بِهِ قَلبی وَاشرَح بِهِ صَدری وَنَوِّر بِهِ قَلبی اَللّهُمَّ
اجعَلهُ لی نُورًا وَطَهُورًا وَحِرزًا وَشِفاءً مِن کُلِّ داءٍ وَآفَةٍ وَعاهَةٍ وَسُوءٍ وَمِمّا اَخافُ وَ
اَحذَرُ وَطَهِّر قَلبی وَجَوارِحی وَعِظامی وَدَمی وَشَعری وَمُخّی وَعَصَبی وَما اَقَلَّتِ الاَرضُ مِنّی
اَللّهُمَّ اجعَلهُ لی شاهِدًا یَومَ حاجَتی وَفَقری وَفاقَتی اِلَیکَ یا رَبَّ العالَمینَ اِنَّکَ عَلی
کُلِّ شَیءٍ قَدیرٌ پس جمع میکنی اهل خود را نزد خود و دو رکعت نماز میگذاری و خیر خود را از
خدا خیر خود را سؤال مینمائی و آیة الکرسی میخوانی و حمد و ثنای الهی بجا میآوری و صلوات بر حضرت
رسول و آل او صلوات الله علیهم میفرستی و میگوئی اَللّهُمَّ اِنّی اَستَودِعُکَ الیَومَ نَفسی وَ

اهلی

اهلی ومالی وولدی ومن کان منی بسبیل الشاهد منهم والغائب اللهم احفظنا بحفظ
الایمان واحفظ علینا اللهم اجعلنا فی رحمتک ولا تسلبنا فضلک انا الیک راغبون
اللهم انا نعوذ بک من وعثاء السفر وکآبة المنقلب وسوء المنظر فی الاهل والمال
والولد فی الدنیا والآخرة اللهم انی اتوجه الیک هذا التوجه طلبا لمرضاتک و
تقربا الیک فبلغنی ما اؤمله وارجوه منک وفی اولیائک یا ارحم الراحمین واکرم
بکو اللهم انی خرجت فی وجهی هذا بلا ثقة منی لغیرک ولا رجاء یأوی بی الا الیک ولا قوة
اتکل علیها ولا حیلة الجأ الیها الا طلب رضاک وابتغاء رحمتک وتعرضا لثوابک
وسکونا الی حسن عائدتک وانت اعلم بما سبق لی فی علمک فی وجهی مما احب واکره
اللهم اصرف عنی مقادیر کل بلاء ومقضی کل لأواء وابسط علی کنفا من رحمتک و
لطفا من عفوک وحرزا من حفظک وسعة من رزقک وتماما من نعمتک وجماعا من
معافاتک ووفق لی یا رب فیه جمیع قضائک علی موافقة هوای وحقیقة املی
وادفع عنی ما احذر وما لا احذر علی نفسی مما انت اعلم به منی واجعل ذلک خیرا لی
لآخرتی ودنیای مع ما اسئلک ان تخلفنی فیمن خلفت ورائی من اهل ومال و
اخوان وجمیع حزانتی بافضل ما تخلف غائبا من المؤمنین فی تحصین کل عورة وحفظ
کل مضیعة وتمام کل نعمة ودفاع کل سیئة وکفایة کل محذور وصرف کل مکروه
وکمال ما یجمع لی به الرضا والسرور فی الدنیا والآخرة ثم ارزقنی ذکرک وشکرک و
طاعتک وعبادتک حتی ترضی وبعد الرضا اللهم انی استودعک الیوم دینی ونفسی
ومالی واهلی وذریتی وجمیع اخوانی اللهم احفظ الشاهد منا والغائب اللهم
احفظنا واحفظ علینا اللهم اجعلنا فی جوارک ولا تسلبنا نعمتک ولا تغیر ما بنا
من نعمة وعافیة وفضل ومرویست که هرگاه خواهی متوجه شوی در وقتی که سفر در او وقت
کراهت دارد یا از چیزی خوف داشته باشی پس پیش از متوجه شدن بخوان سوره حمد و قل اعوذ

برب الناس و قل اعوذ برب الفلق و آية الكرسي و سورة انا انزلناه في ليلة القدر و اواخر آل عمران
يعني ان في خلق السموات والارض واختلاف الليل والنهار لآيات لاولي الالباب الذين
يذكرون الله قياما وقعودا وعلى جنوبهم ويتفكرون في خلق السموات والارض
ربنا ما خلقت هذا باطلا سبحانك فقنا عذاب النار ربنا انك من تدخل النار فقد
اخزيته وما للظالمين من انصار ربنا اننا سمعنا مناديا ينادي للايمان ان آمنوا بربكم
فآمنا ربنا فاغفر لنا ذنوبنا وكفر عنا سيئاتنا وتوفنا مع الابرار ربنا وآتنا ما
وعدتنا على رسلك ولا تخزنا يوم القيامة انك لا تخلف الميعاد پس بگو اللهم بك يصول
الصائل وبقدرتك يطول الطائل ولا حول لكل ذي حول الا بك ولا قوة يمتارها
ذو قوة الا منك بصفوتك من خلقك وخيرتك من بريتك محمد نبيك وعترته و
سلالته عليه وعليهم السلام صل على محمد وعليهم واكفني شر هذا اليوم و
ضره وارزقني خيره ويمنه واقض لي في متصرفاتي بحسن العاقبة وبلوغ المحبة و
الظفر بالامنية وكفاية الطاغية الغوية وكل ذي قدرة لي على اذية حتى اكون في
جنة وعصمة ونعمة وابدلني فيه من المخاوف امنا ومن العوائق فيه يسرا حتى لا يصدني
صاد عن المراد ولا يحل بي طارق من اذى العباد انك على كل شيء قدير وهو السميع
البصير پس وداع کن اهل خود را و برخیز و بر در خانه بایست و تسبیح حضرت فاطمه صلوات
الله علیها را بخوان و سوره حمد را از پیش رو و از جانب راست و از جانب چپ بخوان و هم چنین آیة
الکرسی را از سه جانب بخوان و بگو اللهم الیک وجهت وجهی و علیک خلفت اهلی و مالی
و ما خولتني و قد وثقت بك فلا تخيبني يا من لا يخيب من اراده ولا يضيع من حفظه
اللهم صل على محمد وآله واحفظني فيما غبت عنه ولا تكلني الى نفسي يا ارحم الراحمين
اللهم بلغني ما توجهت له وسبب لي المراد وسخر لي عبادك وبلادك وارزقني زيارة
نبيك ووليك امير المؤمنين والائمة من ولده وجميع اهل بيته عليه وعليهم
السلام

عضدی و ناصری اللهم اقطع عنی بعده و مشقته و اصحبنی فیه و اخلفنی فی اهلی بخیر و لا
حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم و بلخود بردارد عصائی از چوب درخت بادام تلخ زیرا که بسند معتبر روایت
رسیده از رسول خدا صلی الله علیه و آله که هر که برود بسفری با او باشد عصائی بادام تلخ را
و بخواند این آیه را و لما ورد ماء مدین وجد علیه امة من الناس یسقون و وجد من دونهم
امرأتین تذودان قال ما خطبکما قالتا لا نسقی حتی یصدر الرعاء و ابونا شیخ کبیر فسقی
لهما ثم تولی الی الظل فقال رب انی لما انزلت الی من خیر فقیر فجاءته احدیهما تمشی
علی استحیاء قالت ان ابی یدعوک لیجزیک اجر ما سقیت لنا فلما جاءه و قص علیه القصص
قال لا تخف نجوت من القوم الظالمین قالت احدیهما یا ابت استأجره ان خیر من استأجرت
القوی الامین قال انی ارید ان انکحک احدی ابنتی هاتین علی ان تأجرنی ثمانی حجج فان
اتممت عشرا فمن عندک و ما ارید ان اشق علیک ستجدنی ان شاء الله من الصالحین
قال ذلک بینی و بینک ایما الاجلین قضیت فلا عدوان علی و الله علی ما نقول وکیل
ایمن گرداند خدا او را از هر سبع درنده و از هر دزد ظلم کننده و از هر جانور صاحب زهری تا بخانه
خود بر گردد و با او باشد هفتاد و هفت ملک که طلب آمرزش کنند برای او تا برگردد و عصا را
بگذارد و تنها بسفر مرو و اگر ضرورة بی رفیق بسفر روی بگو ما شاء الله لا حول و لا قوة الا
بالله اللهم آنس وحشتی و اعنی علی وحدتی و اد عنی غیبتی و سنت است که با عمامه بیرون روی و سر عمامه
در زیر حنک بگردانی بدرستیکه از حضرت امام موسی علیه السلام منقولست که فرمود که من
ضامنم برای کسی که بیرون رود باراده سفری و عمامه را در زیر حنک بسته باشد اینکه با و آسیبی نرسد از
دزد و غرق شدن و سوختن و قدری از تربت حضرت امام حسین صلوات الله علیه با خود دارد و در
وقت برداشتن بگو اللهم هذه طینة قبر الحسین علیه السلام ولیک و ابن ولیک
اتخذتها حرزا لما اخاف و ما لا اخاف بدرستیکه این دعا را از طرق [illegible] روایت کرده اند
اللهم انی اخذته من قبر ولیک و ابن ولیک فاجعله لی امنا و حرزا لما اخاف و ما لا

اخاف

آخاف بد درستیکه روایت شده است که هر که نرسد از سلطانی یا غیر او از خانه بیرون آید
واین کار بکند حرزی باشد برای او واکر در روز خواهی که راه روی باید که اول واخر روز راه روی
ومیان روز فرود آیی واکر در شب راه روی باید که آخر شب راه روی که زمین برای مسافر در آخر شب
پیچیده میشود چنانکه در روایت وارد شده است پس چون اراده کنی که سوار شوی بکو بِسمِ اللهِ واللهُ
اکبر پس چون درست بر روی راحله بنشینی بکو اَلحَمدُ لِلّٰهِ الَّذی هَدانا لِلاِسلامِ وَعَلَّمَنا القُرآنَ
وَمَنَّ عَلَینا بِمُحَمَّدٍ صَلَّی اللهُ عَلَیهِ وَاٰلِه سُبحانَ الَّذی سَخَّرَ لَنا هٰذا وَما کُنّا لَهُ مُقرِنینَ وَاِنّا
اِلیٰ رَبِّنا لَمُنقَلِبُونَ وَالحَمدُ لِلّٰهِ رَبِّ العالَمینَ اَللّٰهُمَّ اَنتَ الحامِلُ عَلَی الظَّهرِ وَالمُستَعانُ
عَلَی الاَمرِ اَللّٰهُمَّ بَلِّغنا بَلاغاً یَبلُغُ اِلیٰ خَیرٍ بَلاغاً یَبلُغُ اِلیٰ رَحمَتِکَ وَرِضوانِکَ وَمَغفِرَتِکَ
اَللّٰهُمَّ لا ضَیرَ لَنا اِلّا ضَیرُکَ وَلا خَیرَ لَنا اِلّا خَیرُکَ وَلا حافِظَ غَیرُکَ وهفت مرتبه سُبحانَ
اللهِ وهفت مرتبه اَلحَمدُ لِلّٰهِ وهفت مرتبه لا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ میکوئی ومیخوانی این سوره را اِنَّ رَبَّکُمُ
اللهُ الَّذی خَلَقَ السَّمٰواتِ وَالاَرضَ فی سِتَّةِ اَیّامٍ ثُمَّ استَویٰ عَلَی العَرشِ یُغشِی اللَّیلَ
النَّهارَ یَطلُبُهُ حَثیثاً وَالشَّمسَ وَالقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّراتٍ بِاَمرِهِ اَلا لَهُ الخَلقُ وَالاَمرُ
تَبارَکَ اللهُ رَبُّ العالَمینَ اُدعُوا رَبَّکُم تَضَرُّعاً وَخُفیَةً اِنَّهُ لا یُحِبُّ المُعتَدینَ وَلا تُفسِدُوا
فِی الاَرضِ بَعدَ اِصلاحِها وَادعُوهُ خَوفاً وَطَمَعاً اِنَّ رَحمَةَ اللهِ قَریبٌ مِنَ المُحسِنینَ پس میکوئی
اَستَغفِرُ اللهَ الَّذی لا اِلٰهَ اِلّا هُوَ الحَیُّ القَیُّومُ وَاَتُوبُ اِلَیهِ اَللّٰهُمَّ اغفِر لی ذُنُوبی اِنَّهُ لا
یَغفِرُ الذُّنُوبَ اِلّا اَنتَ پس سه مرتبه میکوئی اَللّٰهُمَّ خَلِّ سَبیلَنا وَاَحسِن تَسییرَنا وَاَعظِم
عافِیَتَنا ومیکوئی اَللّٰهُمَّ اجعَل مَسیری عِبَراً وَصَمتی تَفَکُّراً وَکَلامی ذِکراً وباز میکوئی خَرَجتُ بِحَولِ اللهِ
وَقُوَّتِهِ بِغَیرِ حَولٍ مِنّی وَلا قُوَّةٍ لٰکِن بِحَولِ اللهِ وَقُوَّتِهِ بَرِئتُ اِلَیکَ یا رَبِّ مِنَ الحَولِ وَالقُوَّةِ
اَللّٰهُمَّ اِنّی اَسئَلُکَ بَرَکَةَ سَفَری هٰذا وَبَرَکَةَ اَهلِهِ اَللّٰهُمَّ اِنّی اَسئَلُکَ مِن فَضلِکَ الواسِعِ
رِزقاً واسِعاً حَلالاً طَیِّباً تَسُوقُهُ اِلَیَّ وَاَنا خافِضٌ فی عافِیَةٍ بِقُوَّتِکَ وَقُدرَتِکَ اَللّٰهُمَّ اِنّی
سِرتُ فی سَفَری هٰذا بِلا ثِقَةٍ مِنّی لِغَیرِکَ وَلا رَجاءٍ لِسِواکَ فَارزُقنی فی ذٰلِکَ شُکرَکَ وَعافِیَتَکَ

وَوَفِّقنی لِطاعَتِکَ وَعِبادَتِکَ حَتّی تَرضی وَبَعدَ الرِّضا و حضرت رسول صلی الله علیه و آله
هر گاه سرازیر میرفتند سُبحانَ اللهِ میگفتند و هر گاه بسوی بلندی میرفتند اللهُ اکبر میگفتند
و میگوئی هر گاه بر بلندی یا تلی یا پلی بالا روی اللهُ اکبرُ اللهُ اکبرُ اللهُ اکبرُ لا اِلهَ اِلّا اللهُ وَ
اللهُ اکبرُ وَالحَمدُ لِلّهِ رَبِّ العالَمینَ اللّهُمَّ لَکَ الشَّرَفُ عَلی کُلِّ شَرَفٍ و هر گاه بجسری برسی چون قدم
بر آن میگذاری بگو بِسمِ اللهِ اللّهُمَّ ادحَر عَنِّی الشَّیطانَ و هر گاه مشرف شوی بر منزلی یا دهی یا شهری
بگو اللّهُمَّ رَبَّ السَّمواتِ السَّبعِ وَما اَظَلَّت وَرَبَّ الاَرَضینَ السَّبعِ وَما اَقَلَّت وَرَبَّ
الشَّیاطینِ وَما اَضَلَّت وَرَبَّ الرِّیاحِ وَما ذَرَت وَرَبَّ البِحارِ وَما جَرَت اِنّی اَسئَلُکَ
خَیرَ هذِهِ القَریَةِ وَخَیرَ ما فیها وَاَعوذُ بِکَ مِن شَرِّها وَشَرِّ ما فیها اللّهُمَّ یَسِّر لی ما کانَ فیها مِن
یُسرٍ وَاَعِنّی عَلی قَضاءِ حاجَتی یا قاضِیَ الحاجاتِ یا مُجیبَ الدَّعَواتِ رَبِّ اَدخِلنی مُدخَلَ
صِدقٍ وَاَخرِجنی مُخرَجَ صِدقٍ وَاجعَل لی مِن لَدُنکَ سُلطاناً نَصیراً و چون بمنزل فرود آئی
بگو اللّهُمَّ اَنزِلنی مُنزَلاً مُبارَکاً وَاَنتَ خَیرُ المُنزِلینَ و دو رکعت نماز بگذار پیش از آنکه بنشینی
پس بگو اللّهُمَّ ارزُقنا خَیرَ هذِهِ البُقعَةِ وَاَعِذنا مِن شَرِّها اللّهُمَّ اَطعِمنا مِن جَناها وَ
اَعِذنا مِن وَباها وَحَبِّبنا اِلی اَهلِها وَحَبِّب صالِحی اَهلِها اِلَینا و بگو اَشهَدُ اَن لا اِلهَ اِلّا
اللهُ وَحدَهُ لا شَریکَ لَهُ وَاَشهَدُ اَنَّ مُحَمَّداً عَبدُهُ وَرَسولُهُ وَاَنَّ عَلِیّاً اَمیرُ المُؤمِنینَ
وَالاَئِمَّةَ مِن وُلدِهِ اَئِمَّةٌ اَتَوَلّاهُم وَاَبرَءُ مِن اَعدائِهِم اللّهُمَّ اِنّی اَسئَلُکَ خَیرَ هذِهِ
البُقعَةِ وَاَعوذُ بِکَ مِن شَرِّها اللّهُمَّ اجعَل اَوَّلَ دُخولِنا هذا صَلاحاً وَاَوسَطَهُ فَلاحاً
وَآخِرَهُ نَجاحاً و اگر فرود آئی بمنزلی که ترسی از دزد بگو اَشهَدُ اَن لا اِلهَ اِلَّا اللهُ وَحدَهُ لا
شَریکَ لَهُ لَهُ المُلکُ وَلَهُ الحَمدُ بِیَدِهِ الخَیرُ وَهُوَ عَلی کُلِّ شَیءٍ قَدیرٌ اللّهُمَّ اِنّی اَعوذُ بِکَ مِن شَرِّ
کُلِّ سَبُعٍ و اگر از جانوران زمین ترسی بگو در آن مکان که میترسی یا ذارِئَ ما فِی الاَرضِ کُلِّها
بِعِلمِکَ بِما یَکونُ مِمّا ذَرَأتَ لَکَ السُّلطانُ عَلی کُلِّ مَن دونَکَ اِنّی اَعوذُ بِکَ وَبِقُدرَتِکَ
عَلی کُلِّ شَیءٍ مِنَ الضُّرِّ فی بَدَنی مِن سَبُعٍ اَو هامَّةٍ اَو عارِضٍ مِن سائِرِ الدَّوابِّ یا خالِقَها

بعذوبه

بقدرته اذراها عنی واجرها ولا تسلطها علی وعافنی من شرها وبأسها یا الله یا ذا العلی
العظیم حطنی بحفظك واجننی بسترك انواقی فی ضحاقی یا رحیم واگر از دشمنی یا دزدی ترسی
در آن مکان بگو یا آخذاً بنواصی خلقه والسائق بها الی قدرته والمنفذ فیها حکمه و
خالقها وجاعل قضائه لها غالباً ان مکید لضعفی ولقوتك علی من کادنی تعرضت لك
فان حلت بینی وبینهم فذلك ما ارجوا وان اسلمتنی الیهم غیروا مابی من نعمتك یا خیر
المنعمین لا تجعل احداً مغیراً نعمتك التی انعمت علی سواك ولا تغیرها انت ربی فقد تری
الذی نزل بی فحل بینی وبین شرهم بحق ما تستجیب به الدعاء یا الله یا رب العالمین وبگو
بسم الله وبالله ومن الله والی الله وفی سبیل الله اللهم الیك اسلمت نفسی والیك وجهت
وجهی والیك فوضت امری فاحفظنی بحفظ الایمان ومن بین یدی ومن خلفی وعن یمینی
وعن شمالی ومن فوقی ومن تحتی فادفع عنی بحولك وقوتك فانه لا حول ولا قوة الا
بالله العلی العظیم بدانکه روایت شده است از حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه
که من پروا نمیکنم هرگاه بگویم این کلمات را اگر جمع شوند برای ضرر من جن وانس واگر ترسی از جنی
یا شیطانی بگو یا الله الاله الاکبر القاهر بقدرته جمیع عباده المطاع لعظمته عند
کل خلیقة والممضی مشیته لسابق قدرته انت الذی تکلأ ما خلقت باللیل والنهار لا
تمتنع من اردت به سوء بشیء دونك من ذلك السوء ولا یحول احد دونك بین احد وبین
ما تریده من الخیر کل ما یری وما لا یری فی قبضتك وجعلت قبائل الجن والشیاطین
یرونا ولا نراهم وانا لکیدهم خائف فامنی من شرهم وبأسهم بحق سلطانك العزیز یا
عزیز و در تمام احوال خود این دعا را بخوان برای حفظ خود و برگردید بوطن خود یا جامعاً
بین اهل الجنة علی تألف من القلوب وشدة تواصل لهم فی المحبة ویا جامعاً بین
اهل طاعته من خلقه ویا مفرج حزن کل محزون ویا مسهل کل عسیر ویا ارحم الراحمین
ارحمنی فی غربتی بحسن الحفظ والکلائة والمعونة وفرج ما بی من الضیق والحزن والغم

بینی وبین احبائی ولا تفجعنی بانقطاع رؤیة اهل عنی ولا تفجع اهلی بانقطاع رؤیتی عنهم
بکل مسائلک سئلتک وادعوک فاستجب لی وچون اراده نمائی که بار کنی از منزل دو رکعت
نماز بگذار و از خدا طلب نما حفظ را و وداع کن آن منزل و اهل آن منزل را زیرا که هر موضع را
اهلی هست از ملائکه و بگو السلام علی ملائکة الله الحافظین السلام علینا و علی عباد
الله الصالحین ورحمة الله وبرکاته و بگو اللهم قد ارتحلنا من منزلنا هذا ونحن عنک
راضون فارض عنا برحمتک و هرگاه گم کنی راه را ندا کن یا صالح و یا ابا صالح ارشدونا
الی الطریق یرحمکم الله بدرستیکه مرویست از حضرت صادق که موکل است بصحرا صالح و بدریا
حمزه و مرویست که هرگاه راه را گم کنید بجانب راست راه میل کنید و هرگاه چموشی کند دابه تو در راه
در گوش راستش این آیه را بخوان وله اسلم من فی السموات والارض طوعا وکرها والیه
ترجعون و هرگاه بکشتی سوار شوی صد مرتبه الله اکبر و صد مرتبه اللهم صل علی محمد وال
محمد بگو پس بگو بسم الله وبالله والصلوة علی رسول الله صلی الله علیه واله وعلی
الصادقین اللهم احسن مسیرنا وعظم اجورنا اللهم انتشرنا والیک توجهنا وبک
امنا وبحبلک اعتصمنا وعلیک توکلنا اللهم انت ثقتنا ورجاؤنا وناصرنا لا تحل
بنا ما لا نحب اللهم بک نحل وبک نسیر اللهم خل سبیلنا واعظم عافیتنا انت الخلیفة
فی الاهل والمال وانت الحامل فی الماء وعلی الظهر وقال ارکبوا فیها بسم الله مجریها ومرسیها
ان ربی لغفور رحیم وما قدروا الله حق قدره والارض جمیعا قبضته یوم القیمة والسموات
مطویات بیمینه سبحانه وتعالی عما یشرکون اللهم انت خیر من وفد الیه الرجال وشدت
الیه الرحال وانت سیدی اکرم مزور و مقصود وقد جعلت لکل زائر کرامة ولکل وافد تحفة
فاسئلک ان تجعل تحفتک ایای فکاک رقبتی من النار واشکر سعیی وارحم مسیری
من اهلی بغیر منی علیک بل لک المنة علی ان جعلت لی سبیلا الی زیارة ولیک
وعرفتنی فضله وحفظتنی فی لیلی ونهاری حتی بلغتنی هذا المکان وقد رجوتک فلا

تقطع

تقطع رجائی و قد املتک فلا تخیب املی و اجعل مسیری هذا کفارة لذنوبی یا ارحم الراحمین
تمام شد کلام سید و غیر او رحمهم الله و در حدیث معتبر منقولست که شخصی بخدمت امام علی نقی صلوات
الله علیه نوشت که داخل میشود ماه مبارک رمضان بر شخصی پس در دلش می افتد که بزیارت حضرت
امام حسین علیه السلام برود یا بزیارت دیگری در بغداد پس بماند در خانه خود بیرون رود در ماه
مبارک رمضان و بعد از آن بزیارت ایشان برود یا در اثنای ماه مبارک برود روزه بخورد در جواب
نوشته اند که ماه مبارک رمضان را فضیلتی و اجری هست که ماههای دیگر را نیست پس چون داخل شود
ماه باید که اختیار نماید روزه بگیرد و در روایت معتبر دیگر منقولست که ابوبصیر از حضرت
صادق علیه السلام پرسید که فدای تو شوم داخل میشود بر من ماه رمضان و روزه میگیرم بعضی از آن
پس اراده زیارت حضرت امام حسین علیه السلام میکنم آیا بروم بزیارت و در رفتن و برگشتن روزه
را بخورم یا بمانم تا عید و بعد از عید بیک روز یا دو روز بروم فرمود که بمان تا عید گفت فدای
تو شوم این بهتر است فرمود بلی مگر نخوانده در کتاب خدا فمن شهد منکم الشهر فلیصمه
مؤلف گوید که چون در احادیث تجویز و امر بروزه خوردن از برای امری چند که فضیلتش بسیار
کمتر است از زیارت ائمه علیهم السلام وارد شده است مثل تشییع و استقبال مؤمنان و ترغیب و تحریض بزیارت
حضرت امام حسین علیه السلام در بسیاری شبهای ماه رمضان و شب عید وارد شده است و اکثر
مردم را بدون افطار روزه میسر نمیشود دور نیست که این دو حدیث محمول بر تقیه بوده باشد
والله یعلم **باب اول** در بیان ثواب زیارت قبور مقدسه حضرت رسول و ائمه هدی صلوات الله علیهم
اجمعین و ثواب زیارت ایشان و آداب زیارتهای ایشان عموما و در آن دو فصل است **فصل اول**
در ثواب زیارت هر یک از ایشان بسندهای صحیح و معتبر از حضرت امام رضا صلوات الله علیه منقولست
که هر امامی را عهدیست در گردن دوستان و شیعیانش و از جمله تمامی و وفا کردن بعهد نیکو
ادا نمودن آن زیارت کردن قبرهای ایشانست پس هر که زیارت کند ایشانرا برای رغبت در زیارت
ایشان و تصدیق کردن بآنچه ترغیب نموده اند در آن بوده باشند امامان او شفیعان او در روز

قیامت و بسندهای معتبر منقولست که زید شحام بحضرت امام جعفر صادق علیه السلم عرض کرد
که چه ثوابست کسیرا که یکی از شما را زیارت کند فرمود که چنانست که زیارت کرده باشد رسول
خدا صلی الله علیه و اله و بسند بسیار معتبر از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقولست
که خلق را نکرده است حق تعالی خلقی را که بیشتر باشند از فرشتگان و بدرستیکه نازل میشوند از
اسمان در هر شامی هفتاد هزار فرشته که طواف میکنند بخانه کعبه در آن شب تا چون طلوع
صبح میشود میروند بسوی قبر حضرت رسول صلی الله علیه و اله پس سلام میکنند بر انحضرت
پس میروند بسوی قبر امیر المؤمنین صلوات الله علیه و سلامه میرسانند بر انحضرت پس میروند
بسوی قبر امام حسن صلوات الله علیه پس سلام میکنند بانحضرت پس میروند بسوی قبر امام
حسین صلوات الله علیه پس سلام میکنند بانحضرت پس بالا میروند بسوی اسمان پیش از
طلوع آفتاب پس نازل میشوند فرشتگان روز هفتاد هزار فرشته پس میگردند گرد کعبه
معظمه در تمام روز چون نزدیک که آفتاب غروب کند میروند بسوی قبر رسول صلی الله علیه و اله
پس سلام میکنند بانحضرت پس میروند بسوی قبر امیر المؤمنین پس سلام میکنند بانحضرت
پس بنزد قبر امام حسن صلوات الله علیه میروند پس سلام میکنند بانحضرت پس میروند بنزد قبر
امام حسین صلوات الله علیه و سلام میکنند بانحضرت پس میروند بسوی اسمان پیش از فرو رفتن
آفتاب و از حضرت صادق علیه السلم منقولست که هر که یکی از ما را زیارت کند چنانست که حضرت امام حسین
علیه السلم را زیارت کرده باشد و بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر علیه السلام مرویست که حضرت
امیر المؤمنین گفت که روزی رسول خدا صلی الله علیه و اله بدیدن ما آمد و هدیه اورده بود
برای ما ام ایمن شیری و خرمائی و قدری از انها را نزد انحضرت اوردم تناول نمود پس برخواست و رفت بگوشه
خانه و چند رکعت نماز گذارد پس در سجده اخر گریه سخت کرد و احدی از ما بسبب جلالت و عظمت
انحضرت از سبب آن سؤال ننمود پس برخواست حضرت امام حسین صلوات الله علیه و در دامن
انحضرت نشست و گفت ای پدر بخانه ما داخل شدی و ما بهیچ چیز شاد نشدیم مثل شادی ما بامدن

تو دیر

تو پس گریه کردی گریه که ما را باندوه آوردی سبب گریه چیست حضرت رسول صلی الله علیه و آله گفت
ای فرزند درین وقت جبرئیل علیه السلام آمد و مرا خبر داد که شما ها کشته خواهید شد و محل کشته شدن
شما پراکنده خواهد بود پس حضرت امام حسین علیه السلام گفت که چه ثواب است کسی را که زیارت
کند قبرهای ما را باین پراکندگی فرمود که ای فرزند ایشان گروهی چند اند از امت من که زیارت میکنند
شما را و طلب میکنند بسبب این زیارت برکت را و لازم است بر من اینکه بیایم نزد ایشان در روز قیامت
تا خلاصی دهم ایشان را از هولهای قیامت و ساکن گرداند خدا ایشان را در بهشت و بسند معتبر از
حضرت امام محمد باقر علیه السلام منقولست که هرگاه حضرت امام حسین صلوات الله علیه نزد رسول
خدا صلی الله علیه و آله می آمد او را بسوی خود میکشید پس بحضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه
میگفت که او را نگاه دار پس حضرت امام حسین را میبوسید و میگریست و میفرمود که ای فرزند
بوسم جای شمشیرها را که بر تو خواهند زد پس حضرت امام حسین علیه السلام میفرمود که ای
پدر من کشته خواهم شد حضرت رسول صلی الله علیه و آله میفرمود که بلی والله تو و پدرت و برادرت
کشته خواهید شد میگفت که ای پدر محل کشته شدن ما دور از هم خواهد بود میگفت بلی ای فرزند
گفت پس کی زیارت ما خواهد کرد از امت فرمود که زیارت نمیکند مرا و پدرت را و ترا مگر صدیقان
از امت من و بچندین سند معتبر منقولست که از امام جعفر صادق علیه السلام پرسیدند که چه ثواب است
کسی را که قبر امام حسین را زیارت کند گفت هر که برود نزد قبر آنحضرت و دو رکعت نماز نزد او
بکند نوشته شود برای او ثواب حج و عمره پس گفت که همین ثواب هست کسی را که بزیارت هر امامی که
حقتعالی فرمان برداری او را بر خلق واجب گردانیده است و در کتابهای معتبر بسندهای معتبر منقولست که
واعظ اهل حجاز بحضرت امام جعفر صادق علیه السلام عرض کرد که ای فرزند رسول خدا چه ثواب است
کسی را که زیارت کند قبر امیر المؤمنین صلوات الله علیه و عمارت کند تربت آنحضرت را فرمود که خبر
داد مرا پدرم از پدرش از جدش امام حسین از پدرش امیر المؤمنین که حضرت رسول صلی الله
علیه و آله گفت بآنحضرت که والله که کشته خواهی شد در زمین عراق و مدفون خواهی شد آنجا

حضرت امیر المؤمنین گفت یا رسول الله چه ثوابست کسی را که زیارت کند قبرهای ما را و عمارت کند و جست
جو نماید آنها را گفت ای ابو الحسن بدرستیکه حق تعالی گردانیده است قبر ترا و قبر امامان از فرزندان ترا
بقعهٔ چند از بقعهای بهشت و عرصه چند از عرصهای بهشت و بدرستیکه خدا گردانیده است
دلهای نجیبان از خلقش را و برگزیدگان از بندگانش را میل مینمایند بسوی شما و محنتها تابند و خواریها
و آزارها برای شما پس عمارت میکنند قبرهای شما را و بسیار زیارت میکنند آنها را برای تقرب جستن بخدا
مقدس الهی و برای دوستیها ایشان بر رسول خدا صلی الله علیه و آله یا علی اینجماعت مخصوصند
بشفاعت من و وارد میشوند بر حوض من و ایشان زیارت کنندگان منند در بهشت یا علی هر که معمور
گرداند قبرهای شما را و جست جو نماید و رعایت کند آنها را چنان باشد که یاری کرده باشد حضرت سلیمان بن
داود را بر ساختن بیت المقدس و هر که زیارت کند قبرهای شما را ثوابش برابر است با ثواب هفتاد حج که بعد از
حج واجب کند و از گناهان بیرون آید و در روزی که بر گردد از زیارت شما مانند روزی که از مادر متولد شده
اند پس بشارت باد ترا و بشارت ده شیعیان و دوستان خود را از نعمتهای بهشت و آنچه موجب روشنی چشم و شادی
گردد با آنچه چشم ندیده باشد و گوش نشنیده باشد و بر خاطر کسی نگذشته باشد و لیکن جمعی از اراذل
مردم سرزنش کنند زیارت کنندگان قبرهای شما را چنانچه سرزنش کنند زن زنا کننده را بزنای او ایشان
بدترین امت منند نرسد بایشان شفاعت من و وارد نشوند بر حوض من و بسند معتبر منقولست از عبد الرحمن
بن مسلم که گفت رفتم بخدمت حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه و سؤال کردم که زیارت کدام یک از
ائمه صلوات الله علیهم بهتر است فرمود که هر که اول ما را زیارت کند چنانست که آخر ما را زیارت کرده باشد و
هر که آخر ما را زیارت کند چنانست که اول ما را زیارت کرده باشد و ولایت و دوستی اول ما را داشته باشد چنانست
که ولایت و دوستی ما را داشته باشد و هر که برآورد حاجت یکی از شیعیان ما را چنانست که حاجت همه
ما را بر آورده باشد و بسند معتبر از حضرت موسی بن جعفر صلوات الله علیه منقولست اگر چون روز
قیامت شود بر عرش خداوند رحمن چهار کس باشند از پیشینیان و چهار کس از پسینیان اما آنچهار کس که
از پیشینیانند پس نوح و ابراهیم و موسی و عیسی علیهم السلام اند و آنچهار کس که از پسینیانند پس محمد و

علی و حسن و حسین صلوات الله علیهم اند پس طعام بکشند و بنشینند با ما هر که زیارت کرده باشد
هر یک از ائمه را بدرستی که زیارت کند کسی قبر فرزندم امام رضا را درجه ایشان از همه بلندتر و عطایشان
همه بزرگتر باشد و بسند معتبر دیگر مرویست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله با حضرت امیر المؤمنین
علیه السلام گفت یا علی هر که مرا زیارت کند در حیات من یا بعد از مرگ من یا ترا زیارت کند در حیات تو یا
بعد از مرگ تو یا زیارت کند حسن و حسین صلوات الله علیهما را در حیات ایشان یا بعد از مرگ ایشان
ضامن شوم در روز قیامت اینکه خلاصی دهم او را از ترسها و سختیهای آن روز تا ببرم او را بدرجه خود
بهشت و بسند معتبر از امام محمد باقر علیه السلام منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله
فرمود که هر که زیارت کند مرا یا زیارت کند احدی از ذریت و فرزندان مرا زیارت کنم او را در روز قیامت
پس خلاص کنم او را از ترسهای آن روز و بسند صحیح منقولست که حسن بن علی وشا از حضرت امام رضا علیه السلام
سؤال کرد که چه ثواب است کسی را که زیارت کند قبر یکی از امامان را فرمود که او راست مثل ثواب کسی که حضرت
امام حسین علیه السلام را زیارت کرده باشد پس پرسید که چه ثواب دارد کسی که حضرت امام حسین را
زیارت کند فرمود که والله که ثوابش بهشت است و از امام جعفر صادق علیه السلام منقولست که هر که زیارت
کند ما را بعد از فوت ما چنانست که ما را زیارت کرده باشد در حیات ما و از امام محمد باقر صلوات
الله علیه منقولست که هر که قصد کند از خانه خود زیارت قبر امامی را که اطاعتش واجب باشد
و برای خرج خود یک درهم بیرون رود حق تعالی برای او هفتاد هزار حسنه و محو کند از او هفتاد
هزار گناه و بنویسند او را در دیوان صدیقان و شهیدان خواه اسراف کند و در خرج کردن خواه
اسراف کردن فضیلت دارد و هم در بیان آداب زیارت هر یک از ائمه علیهم السلام اول از آداب
زیارت غسل کردنست و افضل آنست که پیش از آنکه حدثی از او صادر شود زیارت را واقع سازد
و محتملست که غسلی که در روز کنند تا شام کافی باشد و غسلی که شب کنند تا صبح کافی باشد
و از روایت معتبر دیگر ظاهر میشود که غسل روز از برای شب بعد از آن و غسل شب از برای
روز بعد از آن نیز کافی باشد و در حدیث معتبر از حضرت صادق منقولست در تفسیر قول حق

تعالی خذوا زینتکم عند کل مسجد که ترجمه‌اش اینست که بگیرید زینت خود را نزد هر مسجدی
فرمود که مراد غسل کردنست نزد ملاقات هر امامی و احادیث غسل زیارت هر امامی در باب زیارت
ایشان خواهد آمد انشاء الله تعالی و هر دعا خوانده در حال غسل و بعد از غسل و آداب و
کیفیت زیارت هر امام علیه السلام انشاء الله مذکور خواهد شد و در حدیث معتبر منقولست که
چون حضرت صادق علیه السلام از غسل زیارت فارغ میشدند این دعا را میخواندند اللهم اجعله لی
نورا و طهورا و حرزا و کافیا من کل داء و سقم و من کل آفة و عاهة و طهر به قلبی و جوارحی
و عظامی و لحمی و دمی و شعری و بشری و مخی و عصبی و ما اقلت الارض منی و اجعله لی
شاهدا یوم القیمة یوم حاجتی و فقری و فاقتی جمعی از علما رضوان الله علیهم این حدیث را در
غسل زیارت ائمه علیهم السلام ذکر کرده اند و در نظر این قاصر محتملست که مراد غسل طواف زیارت
باشد و از ابن عباس نقل شده است که در اثنای غسل زیارت سنتست که این دعا بخوانند اللهم طهرنی من کل
ذنب و نجنی من کل کرب و ذلل لی کل صعب انک نعم المولی و نعم الرب رب کل یابس و رطب
و شیخ کفعمی ذکر کرده است که مرویست که در غسل زیارت این دعا را بخوانند بسم الله و بالله اللهم
اجعله لی نورا و طهورا و حرزا و شفاء من کل داء و آفة و عاهة اللهم طهر به قلبی و اشرح به
صدری و سهل به امری سیم آنکه باید که داخل روضهای مقدس ایشان بشود چنانچه بسند
صحیح منقولست از بکر بن محمد که گفت با ابوبصیر رفتیم بخدمت امام جعفر صادق و نمیدانم که او جنب بود
چون سلام کردیم حضرت فرمود که ای ابوبصیر مگر نمیدانی که سزاوار نیست جنب را که داخل خانهای
پیغمبران شود پس برگشت ابوبصیر و من داخل شدم و در روایت دیگر آنست که حضرت نظر تندی کرد
بسوی ابوبصیر و فرمود که همچنین داخل خانه پیغمبران میشوی و حال آنکه جنبی ابوبصیر گفت که
پناه میبرم بخدا از غضب خدا و از غضب شما و از خدا طلب آمرزش میکنم و دیگر چنین نخواهم کرد
پس از این حدیث شریف مفهوم میشود که جنب داخل روضها نباید بشود زیرا که اخبار وارد شده است که
مرده و زنده ما یک حکم دارد و حرمت ما بعد از وفات مثل حرمت ما در حال حیات است و احوط آنکه

زنان حایض

زنان حایض و نفسا نیز داخل نشوند چنانچه وارد شده است که باعث تقرب ملائکه میشوند چهارم
بروند بروضه مقدسه استیذان و رخصت طلبیدن و سعی کردن در تحصیل رقت و حضور و بعد از حصول
داخل شدن است در روایت صفوان که در زیارت حضرت امام حسین صلوات الله علیه وارد شده است
و آیه کریمه لا تدخلوا بیوت النبی الا ان یؤذن لکم یعنی داخل میشوید بخانهای پیغمبر مگر آنکه رخصت
دهند شما را مؤید این معنی است و چون حدیث وارد شده است که وقت علامت استجابت دعا ست علامت
مؤید حصول رخصت بعد از تحقق آن میشود پنجم پوشیدن جامهای نفیس و پاکیزه و بوی
خوش کردن است چنانچه جمعی ذکر کرده اند و در بعضی زیارات خواهد آمد و آیه کریمه خذوا زینتکم
عند کل مسجد شاید تعمیم زینت کردن و پاکیزه بودن و بوی خوش کردن ششم بوسیدن
عتبه علیه است و در زیارتی که شیخ مفید و غیر او بصفوان نسبت داده اند امر بآن هست و بعضی در
استحبابش تامل دارند و شیخ شهید علیه الرحمه گفته است که مطلع نشده ام در باب بوسیدن عتبه بعضی
که اعتمادی داشته باشم ولیکن فرقه امامیه بر این اند که خوبست و اگر زیارت کننده سجده کند و نیت کند
که از برای خدا میکنم بشکر اینکه مرا باین مکان رسانیده بهتر خواهد بود و کلام این فقیر آنست که
چون منعی از عتبه بوسیدن وارد نشده است اگر بعمومی که در باب تعظیم و تکریم ایشان وارد شده است
بعمل آورد خوبست هفتم گمان فقیر آنست که اگر در وقت زیارت صدا بلند نکنند بهتر است
بعمومی که در اخبار ذکر وارد شده است و با آیه کریمه یا ایها الذین آمنوا لا ترفعوا اصواتکم فوق
صوت النبی تا آخر و آیه که مضمونش اینست که ای گروه مؤمنان بلند مکنید صداهای خود را
بالای صدای پیغمبر و آواز بلند مکنید برای او بگفتار مانند آواز بلند کردن بعضی از شما
برای بعضی که مبادا باطل شود عملهای شما و شما ندانید بدرستیکه آنانکه میکنند صداهای خود را
نزد رسول خدا ایشان گروهی اند که امتحان کرده است خدا دل ایشان را برای پرهیزکاری برای
ایشانست آمرزش گناهان و اجر بزرگ و در حدیث معتبر منقول است که چون بنی امیه مانع شدند که
حضرت امام حسن ع را نزد پیغمبر صلی الله علیه و آله دفن کنند حضرت امام حسین صلوات الله علیه

فرمود که ای عایشه برادرم مرا امر کرده است که او را نزدیک پدرش رسول خدا صلی الله علیه
واله ببا ور که با او عهد خود را تازه کند و برادرم داناترین مردم بود بحرمت خدا و رسوله
بمعنی کتاب خدا از آن داناتر بود که هتک حرمت رسول خدا صلی الله علیه واله بکند زیراکه
حقتعالی میفرماید یا ایها الذین امنوا لا تدخلوا بیوت النبی الا ان یؤذن لکم و داخل کردی
تو در خانه رسول خدا صلی الله علیه واله مردانرا بی رخصت او و بتحقیق که خدا فرموده است یا ایها
الذین امنوا لا ترفعوا اصواتکم فوق صوت النبی و تو و عمر برای پدرت ابوبکر نزد گوش رسول
خدا کلنگها زدید و حال انکه خدا میفرماید که انها که صدا اهسته و پست میکنند نزد رسول
خدا انها جماعتی اند که امتحان کرده است خدا دل ایشانرا برای پرهیزکاری و بجان خود سوگند که
داخل کرد پدرت و عمر بر رسول خدا صلی الله علیه واله بنزدیکی ایشان ازارها و رعانکردید از حق
وانچه خدا بان امر کرده بود بر زبان پیغمبرش بدرستیکه خدا حرام کرده است از مؤمنان در حال مرگ
ایشان انچه را حرام کرده است در حال زندگی ایشان مؤلف گوید که در این حدیث معلوم میشود
که در زیارت حضرت رسول صلی الله علیه واله صدا بلند نباید کرد و چون از احادیث ظاهر میشود
که اکرام ائمه طاهرین علیهم السلام مثل اکرام ایشان لازم است پس در زیارات ائمه علیهم السلام
است که این رعایت بکنند هشتم انکه با موزه و کفش و نعلین داخل روضه نشوند و عموما تعظیم
برین دلالت دارد و اینکریمه فاخلع نعلیک انک بالواد المقدس طوی مؤید است خصوصا
در روضه حضرت امیر المؤمنین و حضرت امام حسین صلوات الله علیهما که در حدیث وارد شده است
که شجره موسی در کربلا بوده و نجف قطعه ایست از کوه طور بلکه بهتر انست که چون نزدیک
روضه شوند پا برهنه کنند چنانچه در بعضی زیارات مخصوصه خواهد آمد و عموما اکرام و اعظام
ظاهرا کافی باشد در استحباب در سایر زیارات که بخصوص در انها وارد نشده است نهم انکه در وقت
زیارت بنزدیک ضریح مقدس برود با خضوع و خشوع و وقار و پشت بقبله و رو بمعصوم
صلوات الله علیه بایستد چنانچه در زیارات منقوله مذکور خواهد شد و اما زیارات غیر معصوم جمعی را

اعتقاد

اعتقاد آنست که در زیارت ایشان رو بقبله در عقب ضریح باید ایستاد چنانچه در زیارت امیر
مؤمنان مستحب است و روایت صریحی درین باب بنظر نرسیده است مگر یکی از زیارات منقوله شهدا رضی
الله عنهم که از ناحیه مقدسه حضرت صاحب الامر صلوات الله علیه بیرون آمده است که در آنجا وارد
شده است که ایشان را رو بقبله زیارت کنند و دور نیست که زیارت غیر معصومین علیهم السلام
اگر پشت بقبله بایستند بروش متعارف مخاطبه و مکالمه که بعنوان مواجهه واقع میشود یا آنکه ظاهر
بعضی روایات در زیارت عباس رضی الله عنه و غیر آن اینست یا رو بقبله کند یا عتبات آن حدیث
مزبور و احادیث مطلق مؤمنان بارت و عمل اکثر اصحاب هر دو خوب باشد یعنی هم اینها در دور
ضریح مقدس گردیدن خوبست یا نه بعضی را اعتقاد آنست که خوب نیست چون در حدیث صحیح از
حضرت صادق علیه السلام منقولست که مخور آب ایستاده و طواف مکن بقبر و بول مکن در آب ایستاده
بدرستیکه کسی که بکند این را پس برسد باو بلای ملامت نکند خود را و کسیکه یکی از اینها را
بکند دیگر از وجدا نمیشود مگر آنکه خدا خواهد و بعضی خوب میدانند زیرا که محتملست که
مراد از طواف درین حدیث آن باشد که بروش طواف دور خانه کعبه هفت شوط بکردند
یا آنکه جمعی بر دور قبر بنشینند و سخن گویند که از باب افعال باشد یا آنکه غایط کردن بر قبر باشد
و باین معنی در لغت وارد شده است و سایر فقرات حدیث فی الجمله مؤید این معنی است یا آنکه در بعضی از
زیارات خواهد آمد ابن عباس که الا ان نطوف حول مشاهدکم و در بعضی دیگر امر واقع شده است
که ببوسن چهار جانب قبر را پس ممکنست که آن نهی در قبر غیر معصوم باشد و اگر کسی بقصد دور
قبر گردیدن نکند بلکه بقصد دعا خواندن در اطراف قبر یا بوسیدن و امثال آنکه در زیارات
جامعه و غیر آن وارد شده است بکند احوط است باز هم احوط است که سجده بر قبر
نکند اما پهلوی رو را بر قبر گذاشتن و دعا و تضرع نمودن سنت است چنانچه در حدیث معتبر
مرویست که عبد الله بن جعفر حمیری عریضه نوشت بخدمت صاحب الامر صلوات الله علیه که مرد
که زیارت قبور ائمه علیهم السلام کند آیا جایز است که سجده کند بر قبر یا نه جواب رسید که سجده

السلام ومتّعنی منك بالمعونة فی جمیع احوالی ولا تکلنی الی نفسی ولا الی غیری فاکل
واعطب وزوّدنی التقوی واغفر لی فی الآخرة والاولی اللهم اجعلنی اوجه من توجّه
الیك وبارز صیکونی بسم الله وبالله توکّلت علی الله واستعنت بالله والجأت ظهری
الی الله وفوّضت امری الی الله رهبة من الله ورغبة الی الله ولا ملجأ ولا منجا ولا مفرّ
من الله الا الی الله ربّ امنت بکتابك الذی انزلت وبنبیّك الذی ارسلت لانّه لا یاتی
بالخیر الهی الا انت ولا یصرف السّوء الا انت عزّ جارك وجلّ ثناؤك وتقدّست
اسماؤك وعظمت الاؤك ولا اله غیرك پس بدرستیکه روایت شده که هر که از خانه
خود بیرون رود در صبح و این دعا بخواند بلائی باو نرسد تا شام یا بخانه خود برگردد و همچنین
اگر در شام رود و این دعا بخواند بلائی باو نرسد تا صبح یا بمنزل خود برگردد پس بخوان سوره
قل هو الله احد را یازده مرتبه و سوره انا انزلناه و ایة الکرسی و سوره قل اعوذ بربّ النّاس
و قل اعوذ بربّ الفلق پس دست بر جمیع بدن خود بمال و تصدق کن بهر چه میسّر باشد و بگو
اللهم انّی اشتریت بهذه الصّدقة سلامتی و سلامة سفری وما معی بلاغك الحسن
الجمیل پس بگو لا اله الا الله الحلیم الکریم ولا اله الا الله العلیّ العظیم سبحان الله
ربّ السّموات السّبع وربّ الارضین السّبع وما فیهنّ وما بینهنّ وربّ العرش العظیم
وسلام علی المرسلین والحمد لله ربّ العالمین وصلّی الله علی محمّد واله الطّیبین
اللهم کن لی جارا من کلّ جبّار عنید ومن کلّ شیطان مرید بسم الله دخلت وبسم الله
خرجت اللهم انّی اقدّم بین یدی نسیانی وعجلتی بسم الله وما شاء الله فی سفری
هذا ذکرته ام نسیته اللهم انت المستعان علی الامور کلّها وانت الصّاحب فی
السّفر والخلیفة فی الاهل اللهم هوّن علینا سفرنا واطو لنا الارض وسیّرنا فیها بطاعتك
وطاعة رسولك اللهم اصلح لنا ظهرنا وبارك لنا فیما رزقتنا وقنا عذاب النّار اللهم انّی اعوذ
بك من وعثاء السّفر وکآبة المنقلب وسوء المنظر فی الاهل والمال والولد اللهم انت

بر قبر جایز نیست نه در نافله و نه در فریضه و نه در زیارت و اینچه می باید کرد انست که پهلوی
راست و سر را بر قبر گذارند و احادیث در ابواب کیفیات زیارات در استحباب وضع طرفین روی
قبر بسیار وارد شده و همه نماز زیارت و غیر او کمان فقیر در پشت قبر و بالای سر کردن بهتر
و در پایین پا هم میتوان کرد و باید که پیشتر از قبر و مساوی قبر بایستد و پشت بقبر نکند اگر
چه بعضی از علما تجویز کرده اند و در حدیث معتبر منقولست که حمیری عریضه بخدمت صاحب الامر
صلوات الله علیه نوشته و سوال نمود که جایز است کسی را که نماز کند نزد قبور ائمه علیهم السلام
اینکه عقب قبر بایستد و قبر را قبله خود کرداند یا نزد سر یا پا بایستد و یا جایز است مقدم بر قبر
بایستد و نماز کند و قبر را عقب خود قرار دهد یا نه جواب رسید که نماز را پشت قبر باید کرد
و قبر را پیش رو قرار باید داد و جایز نیست که نماز کند پیش روی قبر و نه جانب راست و نه جانب چپ زیرا
که مقدم بر امام و مساوی آن نباید شد و بعضی از علما گفته اند که عقب قبر نماز نمی باید کرد زیرا
که در حدیث حسن منقولست که زراره از انحضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه سوال کرد از نماز کردن
در میان قبرها جواب فرمود که نماز کن در میان قبرها و هیچیک از انها را قبله خود مکردان بدرستیکه
که رسول خدا صلی الله علیه و اله نهی فرموده است از این و فرمود که اخذ مکنید قبر مرا قبله
و نه موضع سجود بدرستیکه خدای عز و جل لعنت کرده است انهارا که قبرهای پیغمبران خود را
مسجدها کرداینده اند مولف گوید که چون احادیث بسیار خواهد امد که امر کرده اند بنماز
کردن نزد قبور ائمه علیهم السلام مثل حدیث سابق ممکنست حمل کردن این حدیث را بر تقیه یا بر
اینکه از همه طرف رو بقبله کنند مثل کعبه چنانچه درین زمانها بعضی از اعراب میکنند بسندی
در حدیث صحیح منقولست که هر که از مکه یا مدینه یا مسجد کوفه یا حایر امام حسین صلوات الله
علیه بیرون رود پیش از انکه انتظار جمعه را بکشد ندا کنند او را ملائکه که بکجا میروی خدا
ترا برنگرداند مولف گوید محتملست که مراد این باشد که نزدیک روز جمعه شده باشد
و انتظار نکشد که زیارت جمعه و روز جمعه را بکند و ممکنست که مراد این باشد که نماز جمعه

پیش از نماز

پیش از نماز جمعه مسافر شود چنانچه شیخ شهید علیه الرحمه فهمیده است او هر دو را زیارت کردن اولی است **چهاردهم** در حدیث معتبر منقول است که شخصی از حضرت صادق (ع) پرسید که گاه است که میباشیم در مکه یا در مدینه یا حایر امام حسین علیه السلام یا موضعی چند که امید فضل و ثواب در آنها هست پس بسیار است که بیرون میرود شخصی برای وضو ساختن پس دیگری میآید بجای او مینشیند حضرت فرمود که هر که سبقت گیرد بموضعی پس سزاوارتر است بآن موضع در آن روز و آن شب تمام شد حدیث و اکثر متأخرین گفته اند که اگر از آن موضع برخیزد بقصد برگشتن حقش برطرف میشود و اگر اراده برگشتن داشته باشد و اگر چیزی از متاع او در آنجا باقی باشد او سزاوارتر است باین موضع اگر زود برگردد و اگر بسبب طول انجامید مدت مفارقتش باز حقش باطل میشود و اگر چیزی از او در آن محل باقی نباشد و اگر بی ضرورت برخیزد باز حقش باطل میشود موافق مشهور و بعضی گفته اند که حقش باقیست و اگر از برای ضرورتی برخیزد مثل تجدید وضو و ازاله نجاست باز خلافست که آیا حقش باقیست یا نه و ظاهر حدیث آنست که باقیست **پانزدهم** در نماز زیارت هر امام سنت است که در رکعت اول بعد از حمد سوره یس بخواند و در رکعت دویم سوره الرحمن چنانچه در حدیث ابوحمزه ثمالی مذکور است و بعضی در رکعت اول الرحمن و در رکعت دویم یس ذکر کرده اند و از بعضی احادیث ظاهر میشود که نماز زیارت اقلش دو رکعت است و چهار رکعت و شش رکعت و هشت رکعت بهتر است و از بعضی روایات مفهوم میشود که نماز زیارت مخصوص معصوم است و آنچه در زیارت حمزه رضی الله عنه وارد شده است که نماز از برای مؤمنان کردن و هدیه روح ایشان کردن خوبست و اگر از این جهت کنند بد نیست **شانزدهم** شیخ شهید رضی الله عنه ذکر کرده است که مستحب است که تلاوت قران بحضرت هر امام بکند و ثوابش را هدیه روح مقدس آن حضرت کند و نفع آن بزیارت کننده عاید میشود و متضمن تعظیم امام علیه السلام است مؤلف گوید که دلالت میکند بر این مضمون احادیثی که در کتاب قران ذکر کرده ایم در وصیت هدیه قران بروح مقدس ایشان **هفدهم** علما ذکر

کرده اند که چون بیرون آید پشت بقبر امام نکند و از پس پشت برگردد و در حاشیه صفوه
در کیفیت زیارت امیر المؤمنین علیه السلام و غیر آن وارد است و عموما تعظیم مؤید است و شیخ شهید
علیه الرحمه فرموده است اگر روایت وارد شده اگر باید پشت بقبر نکند در هنگام بیرون آمدن
و از عقب برگردد تا ضریح پنهان شود و باز شیخ شهید فرموده است که باید که در روضه توبه کند
از گناهان با حضور قلب باشد و جمیع احوال و تصدق کند بر خدمه و ساکنان آن مکان شریف
و تعظیم و تکریم ایشان بجا آورد که مستلزم تعظیم امام است و خدمه و حافظان و متولیان
آن مکان شریف باید که از اهل خیر و صلاح و دین و مروت باشند و بر آزارهای زائران صبر کنند
و خشم خود را فرو نشانند و غلظت و خشونت با ایشان نکنند و قیام و حوائج ایشان نمایند
و راهنمائی غریبان بکنند و از احوال ایشان خبر بگیرند و مستحب است که چون زیارت کننده فارغ
شود از زیارت و بجانب برگردد قصد برگشتن بزیارت داشته باشد مادام که در آنجا هست و چون اراده
رفتن کند زیارت وداع بکند و از حق تعالی سؤال کند که باز او را باز گرداند و باید که زائر بعد
از زیارت بهتر باشد از پیش از زیارت زیرا که اگر زیارت مقبول باشد گناهان او آمرزیده شده است
و چون از زیارت فارغ شود بیرون رود برای مزید احترام و زیادتی شوق برجوع و باید که تصدق
کند در آن محل شریف بفقرا زیرا که ثوابش مضاعف است خصوصا بر سادات و کسیکه وقتی برسد
که پیش نماز ایستاده باشد اول نماز کند پیش از زیارت و همچنین اگر وقت نماز واجب داخل شده
باشد ابتدا بنماز کند و اگر وقت نماز نباشد ابتدا بزیارت کند و اگر در اثنای زیارت اقامت نماز
را بگویند ترک کند زیارت را و متوجه بنماز شود و زنان باید که جدا از مردان زیارت کنند و اگر در شب
زیارت کنند بهتر است و باید که تغییر وضع کنند که کسی ایشان را نشناسد و پنهان بیایند و اگر با مردان
زیارت کنند نیز جایز است اگر چه مکروه هست و سزاوار است که اگر زائران بسیار باشند آنها که
سبقت بضریح مقدس گرفته اند تخفیف دهند زیارت را و برگردند تا دیگران بقرب ضریح فایز
گردند و مستحب است که زیارت از برای پدر و مادر و دوستان و جمیع مؤمنان بکنند و بگویند السلام

علیک

علیک یا مولای من فلان بن فلان اتیتک زائرا عنه فاشفع له عند ربک و بجای فلان بن فلان
نام او و پدر او را بگوید و دعا کند از برای او تا اینجا کلام شیخ شهید علیه الرحمة است و کیفیت زیارت
بنیابت خود خواهد آمد ان شاء الله تعالی باب ششم در فضیلت و کیفیت زیارت رسول
خدا و فاطمة الزهراء و ائمه بقیع صلوات الله علیهم اجمعین و در آن چند فصل است فصل اول
در فضیلت زیارت ایشان در روایت معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقول است که هرگاه یکی
از شما حج کند باید که ختم کند حجش را بزیارت ما زیرا که این تمام حج است و در حدیث دیگر فرمود
که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود که هر که مرا زیارت کند در حیات من یا بعد از فوت
من شفیع او گردم من در روز قیامت و در حدیث معتبر از حضرت امیر المؤمنین صلوات الله
علیه منقول است که تمام کنید حج خود را بزیارت حضرت رسول صلی الله علیه و آله که ترک زیارت
آنحضرت بعد از حج از جفا و خلاف ادبست و شما را امر باین کرده اند و بروید بزیارت قبرهای
چند که خدا لازم کرده است بر شما حق آنها و زیارت آنها را و روزی از خدا طلب کنید در نزد آن
قبرها و بسند معتبر از حضرت امام رضا صلوات الله علیه منقول است که حقتعالی پیغمبر ما محمد
را افضل کرده است از جمیع خلقش از پیغمبران و ملائکه و اطاعت او را اطاعت خود شمرده
و بیعت او را بیعت خود شمرده و زیارت او را در دنیا و آخرت زیارت خود شمرده و حضرت
رسول صلی الله علیه و آله فرمود که هر که مرا زیارت کند در حال حیات یا بعد از فوت من چنانست
که حقتعالی جل شانه را زیارت کرده باشد و بسندهای معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقول است
که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود که هر که بسوی مکه آید بحج و مرا زیارت نکند در مدینه
جفا کنم او را در روز قیامت و هر که بزیارت من بیاید واجب شود برای او شفاعت من و هر که را واجب
شود برای او شفاعت من بهشت او را واجب گردد و هر که در حرم مکه یا در حرم مدینه بمیرد
او را در قیامت حساب نکنند و مرده باشد بهجرت کننده بسوی خدا و محشور شود در روز قیامت
با شهیدان بدر و بچند بسند معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقول است که حضرت امام

حسن صلوات الله علیه از حضرت رسول صلی الله علیه واله پرسید که چه ثواب دارد کسیکه ترا
زیارت کند فرمود که ای فرزند هر که مرا زیارت کند در حال حیات من یا بعد از موت من یا پدرت را
زیارت کند یا برادرت را زیارت کند یا ترا زیارت کند لازمست بر من که او را زیارت کنم در روز
قیامت پس خلاصی گردانم او را از گناهانش و او را داخل بهشت گردانم و ایضا در احادیث معتبره
منقولست که روزی حضرت امام حسن علیه السلام در کنار حضرت رسول صلی الله علیه واله نشسته
بود پرسید که ای پدر چه ثواب دارد کسی اگر ترا بعد از موت تو زیارت کند فرمود که ای فرزند هر که
مرا بعد از موت من زیارت کند از برای اوست بهشت و هر که پدرت را بعد از موت او زیارت کند
از برای اوست بهشت و هر که برادرت را بعد از موت او زیارت کند از برای اوست بهشت و هر که ترا زیارت
کند بعد از موت تو از برای اوست بهشت و بسند معتبر از امام جعفر علیه السلام منقولست
که حضرت رسول صلی الله علیه واله فرمود که هر که بزیارت من بیاید من شفیع او باشم در روز
قیامت و در چندین حدیث صحیح و قوی منقولست از حضرت امام محمد تقی صلوات الله علیه پرسیدند
که چه ثواب دارد کسیکه زیارت کند رسول خدا صلی الله علیه واله را و بقصد زیارت آمده باشد
فرمود که از برای اوست بهشت و از حضرت رسول صلی الله علیه واله مرویست که فرمود که
هر که مرا زیارت کند در حیات من یا بعد از وفات من در جوار من باشد در روز قیامت و در حدیث
معتبر دیگر منقولست که فرمود که هر که مرا زیارت کند بعد از وفات من چنانست که مرا زیارت کرده
باشد در حیات من و من گواه و شفاعت کننده او باشم در روز قیامت و در حدیث معتبر از علی بن
الحسین صلوات الله علیهما منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه واله فرمود که هر که
قبر مرا زیارت کند بعد از موت من چنانست که هجرت کرده باشد بسوی من در حیات و اگر نتوانید از
دور سلام بسوی من بفرستید که بمن میرسد و در حدیث معتبر از امام محمد باقر علیه السلام منقولست
که زیارت قبر رسول صلی الله علیه واله برابر است با حج مقبولی که با رسول خدا بجا آورده باشد و در
حدیث معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقولست که هر که حضرت رسول را زیارت کند

چنانست

چنانست که حقتعالی را در عرش عبادت کرده باشد و بسند معتبر مرویست که از حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام سؤال نمودند که کدام بهتر است که بحج بروند و یا بزیارت حضرت رسول صلی الله علیه و آله بروند یا بزیارت آنحضرت بروند و بحج نروند حضرت از سائل پرسید که شما چه میگوئید در این باب گفت ما زیارت امام حسین علیه السلام را از حج بهتر میدانیم چون زیارت حضرت رسول را بهتر ندانیم حضرت امام رضا علیه السلام فرمود که حضرت امام جعفر صادق علیه السلام روز عیدی در مدینه بود و رفت بزیارت رسول خدا صلی الله علیه و آله و بر آنحضرت سلام کرد و فرمود که ما بر اهل همه شهرها فضیلت داریم خواه در مکه و خواه غیر مکه بسبب زیارت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و در حدیث معتبر منقولست که شخصی بخدمت حضرت فاطمه زهرا صلوات الله علیها رفت حضرت او پرسید که برای چه آمده گفت از برای طلب برکت و ثواب فرمود که پدرم صلی الله علیه و آله مرا خبر داد که هر که بر او و بر من سه روز سلام کند حقتعالی بهشت را از برای او واجب گرداند شخص گفت که در حیات او و شما فرمود که حیات ما و بعد از موت ما و در حدیث معتبر از عبدالله بن عباس منقولست که حضرت رسول ص فرمود که هر که حضرت امام حسن صلوات الله علیه را در بقیع زیارت کند قدمش بر صراط ثابت باشد در روزی که قدمها از آن بلغزد و از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقولست که فرمود که هر که مرا زیارت کند گناهانش آمرزیده شود و پریشان نمیرد و از حضرت امام حسن عسکری منقولست که هر که زیارت کند حضرت امام جعفر صادق و پدرش امام محمد باقر علیهما السلام را آزار چشم نکشد و بیماری و دردی باو نرسد و مبتلا به بلائی بدی نرسد تا بمیرد و در حدیث معتبر از هشام منقولست که بحضرت صادق علیه السلام عرض نمود که آیا پدرت را زیارت میباید کرد فرمود که بلی گفتم چه ثوابست کسیرا که او را زیارت کند فرمود که بهشت ثواب اوست اگر اعتقاد بامامت داشته باشد و متابعت او کند و هر که نخواهد زیارت او را و ترک کند حسرت خواهد داشت در روز قیامت

فصل دوم در بیان کیفیت زیارت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و آداب آن بدانکه

در بیان زیارت حضرت رسول

غسل کردن سنت است و علما دو غسل را مستحب دانسته‌اند یکی برای داخل شدن مدینهٔ مشرفه
و یکی از برای زیارت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و آنچه از احادیث ظاهر میشود آنست که
یک غسل سنت است و اگر پیش از دخول مدینه واقع سازد بهتر است و اگر در آن غسل قصد دخول
مدینه و دخول مسجد و زیارت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و حضرت فاطمه صلوات الله
علیها بلکه توبه از گناهان بکند شاید بهتر باشد و بهتر آنست که در مسجد بایستد و رخصت داخل
شدن بطلبد و بعد از حصول رقت با خضوع و خشوع و حضور قلب و آرام تن داخل شود
چنانچه در باب سابق مذکور شد و اگر دعائی که علما ذکر کرده‌اند بخواند خوبست دعا اینست
اللّهمّ انّی قد وقفت علی باب بیت من بیوت نبیّک و آل نبیّک علیه و علیهم السّلام و قد
منعت النّاس الدّخول الی بیوته الّا باذن نبیّک فقلت یا ایّها الّذین آمنوا لا تدخلوا
بیوت النّبیّ الّا ان یؤذن لکم اللّهمّ و انّی اعتقد حرمة نبیّک فی غیبته کما اعتقدها
فی حضرته و اعلم انّ رسلک و خلفاءک احیاء عندک یرزقون یرون مکانی فی
وقتی هذا و زمانی و یسمعون کلامی فی وقتی هذا و یردّون علیّ سلامی و انّک حجبت
عن سمعی کلامهم و فتحت باب فهمی بلذیذ مناجاتهم فانّی استاذنک یا ربّ اوّلا
و استاذن رسولک صلواتک علیه و آله ثانیا و استاذن خلیفتک المفروض علیّ
طاعته فی الدّخول فی ساعتی هذه الی بیته و استاذن ملائکتک الموکّلین بهذه
البقعة المبارکة المطیعة لله السّامعة السّلام علیکم ایّها الملائکة الموکّلون
بهذه المشاهد المبارکة و رحمة الله و برکاته باذن الله و اذن رسوله و اذن خلفائه
و اذنکم صلوات الله علیکم اجمعین ادخل هذا البیت متقرّبا الی الله بالله و
رسوله محمّد و آله الطّاهرین فکونوا ملائکة الله اعوانی و کونوا انصاری حتّی ادخل
هذا البیت و ادعو الله بفنون الدّعوات و اعترف لله بالعبودیّة و للرّسول و
لابنائه صلوات الله علیهم بالطّاعة پس بسم الله بگو و داخل شو و علما گفته‌اند که

بکو

بگوید بسم الله وبالله وفی سبیل الله وعلی ملة رسول الله رب ادخلنی مدخل صدق
واخرجنی مخرج صدق واجعل لی من لدنک سلطانا نصیرا ودر اکثر کتب مذکورست
که بعد از داخل شدن صد مرتبه الله اکبر بگوید پس بیاید بجانب بالای سر حضرت ودر پیش
ستون دویم که برابر سر مبارک حضرتست رو بقبله بایستد ونماز کند واگر تقیه باشد بر
برابر روی حضرت برود ونماز کند چنانچه سنیان میکنند ودر حدیث صحیح امام جعفر صادق
علیه السلام منقولست که چون خواهی داخل بشوی پیش از داخل شدن یا بعد از آن غسل میکنی
ومیروی بنزد قبر رسول صلی الله علیه واله پس سلام میکنی بر آنحضرت پس می ایستی نزد ستون
پیش از جانب راست قبر است رو بقبله که دوش چپ بجانب قبر باشد ودوش راست بجانب منبر که
آن موضع سر رسول خدا صلی الله علیه واله است ومیگوئی اشهد ان لا اله الا الله وحده
لا شریک له واشهد ان محمدا عبده ورسوله واشهد انک رسول الله وانک محمد بن
عبد الله واشهد انک قد بلغت رسالات ربک ونصحت لامتک وجاهدت فی
سبیل الله وعبدت الله حتی اتیک الیقین بالحکمة والموعظة الحسنة وادیت الذی
علیک من الحق وانک قد رؤفت بالمؤمنین وغلظت علی الکافرین فبلغ الله بک افضل
شرف محل المکرمین الحمد لله الذی استنقذنا بک من الشرک والضلالة اللهم اجعل
صلواتک وصلوات ملائکتک المقربین وعبادک الصالحین وانبیائک المرسلین
واهل السموات والارضین ومن سبح لک یا رب العالمین من الاولین والاخرین
علی محمد عبدک ورسولک ونبیک وامینک ونجیک وحبیبک وصفیک
وخاصتک وخیرتک من خلقک اللهم واعطه الدرجة والوسیلة من الجنة وابعثه
مقاما محمودا یغبطه به الاولون والاخرون اللهم انک قلت ولو انهم اذ ظلموا
انفسهم جاؤک فاستغفروا الله واستغفر لهم الرسول لوجدوا الله توابا رحیما
وانی اتیت نبیک مستغفرا تائبا من ذنوبی وانی اتوجه الیک بنبیک نبی الرحمة

محمد صلی الله علیه و آله یا محمد انی اتوجه الی الله ربی و ربک بک لیغفر لی ذنوبی
و اگر ترا حاجتی باشد بگردان قبر رسول ص را پشت کتف خود و رو بقبله کن و دستها را
بردار و حاجت خود را بطلب بدرستیکه سزاوار است که بر آورده شود ان شاء الله تعالی
و ابن بابویه رحمه الله گفته است که داخل شو از در جبرئیل مؤلف گوید در جبرئیل
دریست که بجانب بقیع مفتوح میشود یا در دیگر در آن سمت بوده است و گویا مراد بگرفتن
قبر در پشت کتف آن باشد که از آن محل که زیارت کرده است اندکی پیشتر رود که محاذی قبر نباشد
و چون مقابل حقیقی قبر نیست باکی نیست و از کلام جمعی موافق ظاهر بعضی از اخبار ظاهر میشود که اگر
محاذی قبر پشت بقبر و رو بقبله کند بقصد استظهار با نحضرت و توجه بجناب مقدس الهی خوبست
و آنچه اول مذکور شد بگمان فقیر احوط و اولیست باینکه در این زمانها باعتبار تقیه غالبا
موجب ضرر عظیمست و مشروع نیست و بسند معتبر از محمد بن مسعود منقولست که گفت دیدم
حضرت صادق ع را که بنزد قبر حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمد و دست مبارک خود را
بر قبر گذاشت و فرمود اسئل الله الذی اجتباک و اختارک و هداک و هدی بک
ان یصلی علیک پس فرمود ان الله و ملائکته یصلون علی النبی یا ایها الذین امنوا
صلوا علیه و سلموا تسلیما و بسند معتبر از ابن ابی نصر منقولست که بخدمت حضرت امام رضا
صلوات الله علیه عرض کرد که چگونه سلام باید کرد بر رسول خدا صلی الله علیه و آله در نزد
قبرش فرمود السلام علی رسول الله صلی الله علیه و آله السلام علیک یا حبیب الله
السلام علیک یا صفوة الله السلام علیک یا امین الله اشهد انک قد نصحت
لامتک و جاهدت فی سبیل الله و عبدته حتی اتیک الیقین فجزاک الله افضل ما
جزی نبیا عن امته اللهم صل علی محمد و آل محمد افضل ما صلیت علی ابرهیم و آل
ابرهیم انک حمید مجید و در حدیث معتبر دیگر منقولست که حضرت امام رضا را شخصی
سؤال کرد که چه میگوئی در سلام کردن بر حضرت رسول ص گفت هر چه میدانیم فته است و بیاید

آنحضرت

است حضرت فرمود که آیا تعلیم نکنم ترا چیزی که بهتر از این باشد گفت بلی فرمود که چون بانشستی
نزد قبر آنحضرت بگو اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له و اشهد انک رسول الله
و اشهد انک محمد بن عبد الله و اشهد انک خاتم النبیین و اشهد انک قد بلغت
رسالة ربک و نصحت لامتک و جاهدت فی سبیل ربک و عبدته حتی اتاک
الیقین و ادیت الذی علیک من الحق اللهم صل علی محمد عبدک و رسولک و
نجیبک و امینک و صفیک و خیرتک من خلقک افضل ما صلیت علی احد من انبیائک
و رسلک اللهم سلم علی محمد و آل محمد کما سلمت علی نوح فی العالمین و امنن علی محمد
و آل محمد کما مننت علی موسی و هرون و بارک علی محمد و آل محمد کما بارکت علی ابرهیم
و آل ابرهیم انک حمید مجید اللهم صل علی محمد و آل محمد و ترحم علی محمد و آل محمد اللهم رب
البیت الحرام و رب المسجد و رب الرکن و المقام و رب البلد الحرام و رب الحل و الحرام و رب
المشعر الحرام بلغ روح محمد صلی الله علیه و آله منی السلام و در حدیث معتبر منقول است
که حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه می ایستادند نزد قبر حضرت رسول صلی الله علیه
و آله و سلم و سلام میکردند و شهادت میدادند برای آنحضرت بتبلیغ رسالت و آنچه میتوانستند دعا
میکردند پس پشت میدادند بجانب قبر آنحضرت بسنگ مرمر سبز نازکی که نزدیک قبر است و پشت را
بقبر میچسبانیدند و رو بقبله میکردند و این دعا میخواندند اللهم الیک الجات امری و الی
قبر محمد صلی الله علیه و آله عبدک و رسولک اسندت ظهری و القبلة التی رضیت
لمحمد صلی الله علیه و آله استقبلت اللهم انی اصبحت لا املک لنفسی خیر ما ارجو لها
و لا ادفع عنها شر ما احذر علیها و اصبحت الامور بیدک و لا فقیر افقر منی انی لما
انزلت الی من خیر فقیر اللهم ارددنی منک بخیر و لا راد لفضلک اللهم انی اعوذ بک
من ان تبدل اسمی و ان تغیر جسمی او تزیل نعمتک عنی اللهم زینی بالتقوی و جملنی بالنعم
و اعمرنی بالعافیة و ارزقنی شکر العافیة و در اکثر کتب زیارات مذکور است که بعد از این

دعا یازده مرتبه سوره انا انزلناه بخوانند و در بعضی از کتب معتبره قبل از این دعا ذکر
کرده اند و گفته اند که بعد از این برود بنزد ستونی که نزدیک منبر است و مقام حضرت رسول است
دو رکعت یا چهار رکعت نماز زیارت بکند و بعضی شش رکعت و هشت رکعت ذکر کرده اند و از بعضی روایات
که در باب سابق مذکور شد مفهوم میشود و بعضی ذکر کرده اند که نماز زیارت دو رکعت اول بعد
از حمد سوره یس بخوانند و در رکعت دوم سوره الرحمن و در باب اول گذشت و در فقه رضوی
صلوات الله علیه مذکور است که در زیارت حضرت رسول صلی الله علیه و آله در بالای سر آنحضرت
بایست رو بقبله و بگو السَّلامُ عَلَیکَ اَیُّهَا النَّبِیُّ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَکاتُهُ السَّلامُ عَلَیکَ یا اَبا
الْقاسِمِ السَّلامُ عَلَیکَ یا سَیِّدَ الْاَوَّلینَ وَ الْآخِرینَ السَّلامُ عَلَیکَ یا زَینَ الْقِیمَةِ السَّلامُ
عَلَیکَ یا شَفیعَ الْقِیمَةِ اَشْهَدُ اَنْ لا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لا شَریکَ لَهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّکَ عَبْدُهُ
وَ رَسُولُهُ بَلَّغْتَ الرِّسالَةَ وَ اَدَّیتَ الْاَمانَةَ وَ نَصَحْتَ اُمَّتَکَ وَ جاهَدْتَ فی سَبیلِ رَبِّکَ
حَتّٰی اَتیٰکَ الْیَقینُ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیکَ وَ عَلیٰ اَهْلِ بَیتِکَ طِبْتَ حَیّاً وَ طِبْتَ مَیِّتاً صَلَّی اللّٰهُ
عَلَیکَ وَ عَلیٰ اَخیکَ وَ وَصِیِّکَ وَ ابْنِ عَمِّکَ اَمیرِ الْمُؤْمِنینَ وَ عَلیٰ ابْنَتِکَ سَیِّدَةِ نِساءِ الْعالَمینَ
وَ عَلیٰ وَلَدَیکَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَینِ اَفْضَلُ السَّلامِ وَ اَطْیَبُ التَّحِیَّةِ وَ اَطْهَرُ الصَّلوٰةِ وَ عَلَینا
مِنْکُمُ السَّلامُ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَکاتُهُ و دعا میکنی از برای خود و بسیار دعا کن از برای پدر و مادر
خود و سایر مؤمنان و در حدیث موثق منقول است که ابن فضال بحضرت امام رضا ع عرض نمود که
دیدم شما را که سلام میکردید بحضرت رسول ص در غیر آن موضعی که ما سلام میکردیم رو
بروی قبر حضرت فرمود که تو سلام کن در آنموضعی که دیگران سلام میکنند پس از این حدیث
ظاهر میشود که زیارت را در بالای سر باید کرد و در وقت تقیه رو بروی قبر خوب است و بسند موثق
دیگر از ابن فضال مرویست که گفت دیدم حضرت امام رضا ع را که میخواست که وداع کند
حضرت رسول ص را برای رفتن بعمره پس آمد بالای سر حضرت رسول ص بعد از نماز شام و سلام کرد
بر آنحضرت و خود را بقبر چسبانید پس ایستاد پهلوی قبر و دوش چپ خود را بقبر چسبانید نزدیک بقبر

ستونی که برابر سر رسول خدا است پس شش رکعت یا هشت رکعت نماز گذارد با نعلین که در پا
داشت و در رکوع و سجودش بقدر سه تسبیح بود یا بیشتر پس چون از نماز فارغ شد سجده طولانی کرد
که از عرق مبارکش سنگ ریزه مسجد تر شد و در روایت دیگر وارد است که دو طرف روی مبارک خود را
بر زمین چسبانید و بسند صحیح از حضرت صادق منقول است که نماز کنید بجانب قبر پیغمبر صلی الله
علیه و آله هر چند نماز مؤمنان میرسد بآن حضرت هر جا که باشد و احتمال دارد که مراد این باشد
که صلوات فرستید بر آن حضرت نزد قبر هر چند صلوات مؤمنان هر جا که بفرستند بآن حضرت میرسد
و در حدیث صحیح از ابن ابی نصر منقول است که از حضرت امام رضا پرسید که چگونه سلام باید کرد
بر حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله نزد قبرش فرمود که میگوئی السَّلامُ عَلی رَسُولِ الله
صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ السَّلامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَکاتُهُ السَّلامُ عَلَیْکَ یا رَسُولَ الله
السَّلامُ عَلَیْکَ یا مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللهِ السَّلامُ عَلَیْکَ یا خِیَرَةَ اللهِ السَّلامُ عَلَیْکَ یا حَبِیبَ الله
السَّلامُ عَلَیْکَ یا صِفْوَةَ اللهِ السَّلامُ عَلَیْکَ یا اَمِینَ اللهِ اَشْهَدُ اَنَّکَ رَسُولُ الله
وَ اَشْهَدُ اَنَّکَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ وَ اَشْهَدُ اَنَّکَ قَدْ نَصَحْتَ لِاُمَّتِکَ وَ جاهَدْتَ فِی سَبِیلِ
اللهِ وَ عَبَدْتَهُ حَتّی اَتیکَ الْیَقِینُ فَجَزاکَ اللهُ اَفْضَلَ ما جَزی نَبِیّاً عَنْ اُمَّتِهِ اللّهُمَّ
صَلِّ عَلی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ اَفْضَلَ ما صَلَّیْتَ عَلی اِبْرهِیمَ وَ آلِ اِبْرهِیمَ اِنَّکَ حَمِیدٌ مَجِیدٌ
فصل ششم در بیان فضیلت مسجد حضرت رسول و اعمالی که مستحب است که در آن مسجد بعمل
آورند بسندهای معتبر از معویة بن عمار منقول است که حضرت صادق فرمود که چون از
دعا نزد قبر فارغ شوی برو و دست بر آن بمال و دو قبه پایین منبر را بگیر و چشمهای و روی خود را
بر آنها بمال که میگویند که باعث شفای چشم میشود و بایست نزد منبر و حمد و ثنای الهی بجا
آور و حاجت خود را طلب بدرستیکه رسول خدا گفت که میان منبر و خانه من باغیست از باغهای
بهشت و منبر من بر دریست از درهای بهشت و ستونهای منبر در بهشت ترتیب یافته پس برو بنزد
ستونی که مقام حضرت رسول است و هر چه خواهی نماز کن و هر وقت که بمسجد داخل شوی و بیرون روی این اعمال را

بجا آورد و صلوات بر پیغمبر و آل او صلی الله علیه و آله در مسجد بسیار بفرستد و بسند حسن از حضرت
صادق ع منقولست که رسول خدا ص فرمود که میان خانه و منبر من باغیست از باغهای بهشت سایلی
از حضرت صادق علیه السلام پرسید که امروز باغ است فرمود بلی اگر پرده گشوده شود هر آینه
خواهید دید مؤلف گوید که وصف این موضع شریف بباغ بهشت یا از جهة اینست
که اعمال صالحه در این موضع سبب دخول بهشت است یا از جهة اینست که این موضع چون در عصر
حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله منبت اشجار رایقه حقایق و مواعظ بوده است که هر یک مثمر
انواع ریاحین و ثمار طاعات و عبادات بوده است باین سبب از آن تشبیه بریاض بهشت فرموده اند و انچه
حضرت صادق علیه السلام فرمود که اگر پرده غفلت و حجب شهوات دنیا
از پیش دیده دل برخیزد هر آینه معلوم خواهد شد که باغستانهای معنوی مرغوب بطراوت
صوریست و درختهای حقایق و معارف و سبوهای طاعات و عبادات بر تقویت عقل و روح اقوی
و انفع و خوش آینده ترند از اشجار و ثمار ظاهره که مورث تقویت و تفریح قوی جسمانی میگردند
محتملست که محمول بر ظاهر باشد که در زیر این موضع باغی از باغهای بهشت بوده باشد یا اینکه
در قیامت این محل شریف را ببهشت برند و وسعت دهند و بهترین باغستانهای بهشت گردانند
و حد روضه در طول از قبر مقدس رسول ص تا منبر و در عرض از منبر است تا چهار ستونی که بشماری
از مسجد چنانچه در حدیث معتبر از حضرت صادق ع پرسیدند که حد روضه چیست فرمود که چهار
ستون میباشد که از منبر بسوی آنچه سقف دارد از مسجد پرسید که از صحن مسجد چیزی در روضه داخل است
فرمود که نه و در حدیث صحیح منقولست که ابو بصیر از حضرت پرسید که از حد روضه فرمود
که تا اینجاست که سقف دارد مسجد و حد مسجد تا دو ستونی است که از جانب راست منبر منتهی
میشود براه از جانب سوق اللیل مؤلف گوید که گویا در این زمانها سقف مسجد را زیاد کرده
اند پس منافاتی با حدیث سابق ندارد و در حدیث معتبر دیگر از آنحضرت منقولست که حضرت رسول ص
فرمود که میان منبر و خانهای من روضه ایست از روضهای بهشت و یکنماز در مسجد من برابر است با هزار نماز

در مسجدها

در مسجدهای دیگر بغیر مسجد الحرام راوی از حضرت صادق پرسید که خانهای پیغمبر و خانه امیر
المؤمنین صلوات الله علیهما در این داخلست فرمود که بلی و افضل و بهتر است مؤلف گوید
که نزعه بمعنی در کوچک و بمعنی پابرو بمعنی باغ آمده است و همه مناسب است و در احادیث معتبره
منقولست که نماز در مسجد رسول برابر است با ده هزار نماز و بسند صحیح از حضرت صادق
منقولست که چون داخل مسجد مدینه شوی اگر توانی سه روز در مسجد قصد اقامت نما روز چهار
شنبه و پنجشنبه و جمعه و این سه روز را روزه بدار پس روز چهارشنبه نماز کن در میان
قبر و منبر و نزد ستونی که در پهلوی قبر است پس خدا را بخوان نزد آن ستون و هر حاجت دنیا و آخرت
که خواهی از خدا سؤال کن و روز دویم نزد ستون توبه که ستون ابی لبابه میگویند و روز جمعه
نزد مقام نبی صلی الله علیه و آله مقابل آن ستون که خلوق بسیار بر آن میباشد پس خدا را بخوان
نزد آن ستون برای هر حاجتی و در حدیث صحیح دیگر از آنحضرت منقولست که روزه بدار روز چهارشنبه
و پنجشنبه و جمعه را و شب و روز پنجشنبه نزد ستون ابی لبابه نماز کن و شب و روز جمعه نزد
ستونیکه در پهلوی مقام پیغمبر است نماز کن و این دعا را برای حاجت خود بخوان اللّهمّ انّی اسئلک
بعزّتک و قوّتک و قدرتک و جمیع ما احاط به علمک ان تصلّی علی محمّد و آل محمّد و ان
تفعل بی کذا و کذا و حاجت خود را بطلبد و در حدیث صحیح دیگر فرمود که نزد مقام جبرئیل
و آن در زیر ناودان است و آن مقامیست که چون جبرئیل بسوی حضرت رسول نازل میشد بجائی میایستاد
و رخصت طلبید و بعد از رخصت داخل میشد و بگو ای کریم ای قریب ای بعید اسئلک
ان تصلّی علی محمّد و آل محمّد و اهل بیته و اسئلک ان ترد علی نعمتک پس فرمود که هر
زنی که خون استحاضه اش منقطع نشود اگر رو بقبله کند و این دعا را بخواند البته استحاضه اش
برطرف میشود و ابن بابویه علیه الرحمه در من لا یحضره این دعا را باین نحو ذکر کرده است
اللّهمّ انّی اسئلک بکلّ اسم هو لک او تسمّیت به لاحد من خلقک او هو ماثور فی
علم الغیب عندک و اسئلک باسمک الاعظم الاعظم الاعظم و بکلّ حرف انزلته علی

و عیسی و موسی و بکل حرف انزلته علی محمد صلی الله علیه و آله و علی انبیاء الله الا فعلت بی کذا
وکذا و حاجات خود را می طلبد و اگر زن مستحاضه خواند بجای الا فعلت میگوید الا اذهبت
عنی هذا الدم و در حدیث دیگر منقولست که از حضرت صادق ع سؤال نمودند که کجاست مقام
جبرئیل فرمود که در زیر ناودانست که هر گاه بیرون میروی از دری که از در فاطمه علیها السلام
میگویند هر گاه محاذی در بایستی که ناودان بالای سرت باشد و در از پشت سرت اگر توانی
دو رکعت نماز بکنی بکن که هیچکس در انجا دعا نمیکند مگر آنکه دعایش مستجاب میشود و در حدیث
معتبر دیگر از حضرت صادق ع منقولست که روزه گرفتن در مدینه و نماز کردن نزد ستونها
واجب نیست ولیکن هر که خواهد روزه بدارد بهتر است از برای او و بسیار بکند نماز در این مسجد
تا توانید که بهتر است از برای شما و بدانید که آدمی کاهست نزد مردم میباشد در کار دنیا و آخرت
او را مدح میکنند که چه بسیار زیرکست فلانی پس چون باشد کسی که در کار آخرت زیرک باشد
و در حدیث صحیح از آنحضرت منقولست که اگر اقامت در مدینه میسر شود و توانی سه روز روزه میداری
وشب چهارشنبه نماز میکنی نزد ستون ابی لبابه که خود را باین ستون بست تا توبه او از آسمان
نازل شد و روز چهارشنبه نزد این ستون مینشینی پس میروی شب پنجشنبه نزد ستونی که بعد از
اوست و پهلوی مقام رسول ص است پس مینشینی نزد این ستون در آن شب و آن روز را روزه میداری
و روز پنجشنبه پس میروی نزد ستونیکه متصل بمقام پیغمبر ص است در شب جمعه و در آن شب و
روز آنجا نماز میکنی تا روز جمعه را روزه میداری و اگر توانی در این سه روز سخن مگو مگر
بقدر ضرورت و از مسجد بیرون مرو مگر از برای حاجتی و در شب و روز خواب مکن بدرستیکه
این عمل فضیلت عظیم دارد پس در روز جمعه حمد و ثنای الهی بجا آورد و صلوات بر رسول خدا ص
بفرستد و حاجت خود را سؤال کن و باید که این دعا را بخوانی اللهم ما کانت لی الیک من حاجة
شرعت انا فی طلبها و التماسها او لم اشرع سألتکها (او لم اسألکها) فانی اتوجه الیک بنبیک محمد ص نبی
الرحمة فی قضاء حوائجی صغیرها و کبیرها اگر چنین کنی سزاوار است که حاجت بر آورده شود و در

کتاب

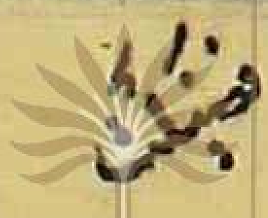
کتاب فقه رضوی علیه السلام مذکور است که چون از زیارت حضرت رسول فارغ شوی نماز
نزد ستون توبه و نزد حنانه و در روضه و نزد منبر تا توانی نماز بسیار در این موضع بکن
و برو نزد مقام جبرئیل و آن نزد ناودانست هرگاه بیرون روی از دری که نزد درگاه فاطمه
میگویند و آن دریست که در برابر بازار بقیع است پس در آنجا دو رکعت نماز بکن و بگو یا
جواد یا کریم یا قریبا غیر بعید اسئلک بانک انت الله لیس کمثله شیء ان تعصمنی من
المهالک و ان تسلمنی من آفات الدنیا والآخرة و وعثاء السفر و سوء المنقلب و ان تردنی
سالما الی وطنی بعد حج مقبول و سعی مشکور و عمل متقبل و لا تجعله آخر العهد منی
من حرمک و حرم نبیک محمد صلی الله علیه و آله **فصل چهارم** در وداع حضرت رسول
در احادیث صحیحه و معتبره از حضرت صادق منقولست که چون خواهی از مدینه بیرون آئی غسل
بکن و برو قبر پیغمبر بعد از آنکه از کارها فارغ شوی و بعمل آور آنچه پیشتر میکردی نزد داخل شدن
مسجد و بگو اللهم لا تجعله آخر العهد من زیارة قبر نبیک فان توفیتنی قبل ذلک فانی
اشهد فی مماتی علی ما شهدت علیه فی حیاتی ان لا اله الا انت و ان محمدا عبدک
و رسولک و بسند موثق از آنحضرت منقولست که در زیارت وداع میگوئی صلی الله علیک
السلام علیک لا جعله الله آخر تسلیمی علیک و ابن بابویه رضی الله عنه گفته است که
خواهی که بیرون روی از مدینه برو بالای سر حضرت رسول و سلام کن بر آنحضرت پس برو نزد منبر
و صلوات بر آنحضرت و آلش بفرست و دعا از برای دین و دنیا خود آنچه خواهی بکن پس برگرد
بسوی قبر و بچسبان دوش چپ خود را بقبر نزدیک بستونیکه بعد از ستونیست که خلوق بر آنجا
باشند نزد سر پیغمبر و شش رکعت یا هشت رکعت نماز بکن و در هر رکعت حمد و سوره بخوان
و در هر دو رکعت قنوت بخوان پس چون فارغ شوی رو بقبر کن و بگو صلی الله علیک السلام
علیک لا جعله الله آخر تسلیمی علیک اللهم لا تجعله الله آخر العهد تا آخر آنچه مذکور
شد و در روایت اول در فقه رضوی مذکور است که چون خواهی از مدینه بیرون آئی وداع کن

فصل چهارم در وداع حضرت رسول

قبر آنحضرت را و بگو آنچه پیشتر میگردی پس بگو اللهم لا تجعله آخر العهد منی من زیارة قبر
نبیک و حرمه فانی اشهد ان لا اله الا الله فی حیاتی ان توفیتنی قبل ذلک و ان محمدا
عبدک و رسولک صلی الله علیه و آله و وداع قبر مکن مگر با غسل و اگر غسل ممکن
نباشد وضو بسازد تمام شد عبارت فقه رضوی و بدانکه تصدق کردن در مدینه خصوصا
در مسجد فضیلت عظیم دارد بدرستیکه در روایت معتبره وارد شده است که درهمی که در
آنجا تصدق کنند برابر است با ده هزار درهم که در اینجاها دیگر تصدق کنند و زیارت قبر
رسول ص در اوقات شریفه و ایام متبرکه ثوابش مضاعفست خصوصا ایامی که وقایعی چند
در آنها واقع شده که اختصاصی با آنحضرت دارد مثل روز ولادت آنحضرت موافق مشهور میان
شیعه و احادیث معتبره روز هفدهم ماه ربیع الاولست و بعضی دوازدهم نیز گفته اند
و اول اقوی است و روز وفات آنحضرت که مشهور آنست که روز بیست هشتم ماه صفرست
و روز مبعث آنحضرت که بیست هفتم ماه رجبست و روز فتح بدر که هفدهم ماه رمضانست و روز فتح
مکه که بیستم ماه رمضانست و روز جنگ احد هفدهم شوالست و روز فتح خیبر که بیست و
چهارم ماه رجبست و ایام فتوحات آنحضرت چنانچه در کتاب احوال آنحضرت بیان کرده ام و روز
مباهله که بیست و چهارم ماه ذی الحجه است و بعضی بیست و پنجم گفته اند و شب هجرت آنحضرت
از مکه بمدینه که شب اول ماه ربیع الاولست و روزیکه از شعب ابی طالب بیرون آمدند که
آن پانزدهم ماه رجبست و شبی که آمنه بآنحضرت حامله شد که نوزدهم جمادی الآخره است و شب معراج که
شب بیست یکم ماه رمضانست و بعضی گفته اند که نهم ذی الحجه است و بعضی گفته اند که هفدهم ماه
ربیع الاولست و روزیکه حضرت خدیجه را بعقد خود در آورد که دهم ماه ربیع الاول است و هم
چنین زیارت حضرت خدیجه که قبر شریفش در مکه معظمه است در این روز و سایر روزها که اختصاص
بآنحضرت دارد انسب و اولی است و آنچه ذکر کردیم موافق اقوال مشهوره است و در بعضی از آنها
اقوال دیگر هست چنانچه در عرض کتاب بحار الانوار اشاره بآنها کرده ام فصل پنجم در بیان

زیارت ائمه بقیع

فضیلت زیارت آنحضرت در شهرهای دیگر غیر مدینهٔ طیبه و کیفیت آن رسول خدا منقول است
که خدا را ملکی چند است که میگردند در زمین و هر که از امت من بر من سلام میفرستند بمن میرسانند
و بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر منقولست که ملکی از ملائکه از خدا سؤال نمود که هر چه
بندگان خدا گویند او بشنود و حقتعالی باو عطا کرد پس آن ملک ایستاده است تا روز قیامت هر که
از مؤمنان بگوید صلی الله علیه و آله و سلم آن ملک میگوید و علیک یعنی بر تو باد نیز سلام
پس ملک میگوید یا رسول الله فلان شخص سلام رسانید بر شما حضرت پیغمبر میفرماید و علیه السلام
یعنی بر او باد نیز سلام و بسند معتبر از حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه منقول است که
حضرت رسول فرمود که هر که در هر جا از من بر من سلام کند من میشنوم و در حدیث حسن
از حضرت منقول است که حضرت صادق مرا امر فرمود که در مسجد رسول خدا بسیار نماز کنم تا
توانم و فرمود که همیشه ترا میسر نمیشود که باین مکان شریف بیائی و فرمود که نزد قبر رسول
میروی گفتم بلی فرمود که بدرستیکه سلامی که از نزدیک میکنی آنحضرت میشنود و اگر دور باشی
سلامت بآنحضرت میرسد و در حدیث معتبر از آنحضرت منقولست که بر قبر عید مگیرید و سلام کنید
بر رسول خدا هر چند صلوات مؤمنان در هر جا که بفرستند بآنحضرت میرسد و در حدیث صحیح
از آنحضرت منقول است که صلوات فرستید بر حضرت رسول در نزد قبر آنحضرت هر چند صلوات
مؤمنان هر جا که باشند بآنحضرت میرسد و این حدیث احتمالی نماز هدیه دارد که نزدیک قبر دو رکعت
نماز کنند و ثوابش را هدیه بروح مقدس آنحضرت کنند و احادیث صلوات و سلام بر آنحضرت
و زیارت آنحضرت در شهرهای دور بسیار است و بسند صحیح منقول است که ابن ابی نصر بخدمت
حضرت امام رضا عرض کرد که بعد از نماز چگونه صلوات و سلام بر حضرت رسول باید فرستاد
فرمود که میگوئی اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا رَسُولَ اللهِ وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَکاتُهُ اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا
مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللهِ اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا خِیَرَةَ اللهِ اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا حَبِیبَ اللهِ اَلسَّلامُ
عَلَیْکَ یا صِفْوَةَ اللهِ اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا اَمِینَ اللهِ اَشْهَدُ اَنَّکَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ وَ اَشْهَدُ

انّك قد نصحت لامّتك وجاهدت فی سبیل ربّك وعبدته حتّی اتاك الیقین فجزاك
الله افضل ما جزی نبیّاً عن امّته اللّهمّ صلّ علی محمّد وآل محمّد افضل ما صلّیت علی ابرهیم
وآل ابرهیم انّك حمید مجید و در روایت معتبر از حضرت صادق منقولست که هر که خواهد زیارت
کند حضرت رسول و قبر امیر المؤمنین و فاطمه و حسن و حسین را و قبرهای جمیع ائمّه هدی را صلوات الله
علیهم اجمعین و او در شهر خود باشد پس غسل کند در روز جمعه و دو جامهٔ پاکیزه بپوشد و بیرون
رود بصحرا پس چهار رکعت نماز بگذارد با هر سوره که میسّر شود پس رو بقبله کند و بگوید السّلام
علیك ایّها النّبیّ ورحمة الله وبرکاته السّلام علیك ایّها النّبیّ المرسل والوصیّ المرتضی
والسّیّدة الزّهراء والسّبطان المنتجبان والاولاد الاعلام والامناء المنتجبون جئت
انقطاعاً الیکم والی آبائکم وولدکم الخلف علی برکة الحقّ فقلبی لکم مسلّم ونصرتی لکم
معدّة حتّی یحکم الله لدینه فمعکم معکم لا مع عدوّکم انّی لمن القائلین بفضلکم
مقرّ برجعتکم لا انکر لله قدرة ولا ازعم الّا ما شاء الله سبحان الله ذی الملك و
الملکوت یسبّح الله باسمائه جمیع خلقه والسّلام علی ارواحکم واجسادکم والسّلام
علیکم ورحمة الله وبرکاته و در روایت دیگر وارد است که این زیارت را در بام خانه بکن و در حدیث
معتبر دیگر از مبشّر بن عبد العزیز منقولست که گفت نزد حضرت صادق بودم شخصی آمد و گفت
فدایت شوم من پریشانم حضرت فرمود که روز چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه را روزه بدار پس
چون شب جمعه شود زیارت کن رسول خدا را از بالای بام خانهٔ خود یا در بیابان از زمین در
جائی که نه بیند ترا کسی پس دو رکعت نماز بگذار پس بزانو در آ و زانوهای
خود را بخاك برهنه کن در حالتی که رو بقبله کرده باشی و دست راست خود را بر بالای دست چپ گذاشته
باشی و بگو اللّهمّ انت انت انقطع الرّجاء الّا منك وخابت الآمال الّا فیك یا ثقة من لا
ثقة له لا ثقة لی غیرك اجعل لی من امری فرجاً ومخرجاً وارزقنی من حیث احتسب ومن حیث
لا احتسب پس سجده رو بر روی زمین و بگو یا مغیث اجعل لی رزقاً من فضلك اگر چنین بکنی طلوع

عبر نشود

نمی‌شود در بعضی روز شنبه مگر باری روزی تازه یکی از روایات این حدیث گوید که من گفتم بمحمد بن عثمان عمری
که یکی از نایبان حضرت صاحب الامر ع که هرگاه کسی که دعای روزی کند در مدینه نباشد
چه کند گفت که حضرت رسول ص را زیارت کند در بالای سر امامی که قبرش در آن شهر باشد یا نزدیک
اگر در آن شهر قبر امامی نباشد در قبر یکی از صالحان برود یا بیرون رود بصحرا و بجانب دست راست
از صحرا پاره راه برود و آنچه مذکور شد که حاجتش برآورده است ان شاء الله تعالی **مؤلف**
گوید که سؤال راوی بعد از آنچه در اصل حدیث مذکور شده خالی از غرابتی نیست و جواب محمد بن
عثمان نیز فی الجمله تنافی با اصل حدیث دارد و چون از معتمدین و نواب حضرت صاحب بوده و از پیش خود
حرفی هرگز نمی‌گفته اند گو بگفته او عمل نمایند خوب است و بدانکه از اخبار سابقه معلوم شد
که ظاهر آنست که اگر آنحضرت را از دور خواهند که زیارت کنند بصحرا یا بامی بروند و بهتر آنکه
بلندترین بامهای خانه باشد و زیارت کنند و اگر هر جا که باشند زیارت کنند بی آنکه بر بام یا صحرا
روند بعموم اکثر اخبار خصوصا زیارت بعد از نماز بد نخواهد بود و کیفیت نماز زیارت
بعینه و عددش در باب سابق مذکور شد و علما ذکر کرده اند که مخیر است میان دو رکعت و چهار
رکعت **فصل ششم** در بیان کیفیت زیارت حضرت فاطمه ع چون حضرت وصیت نموده که آن
دو ملعون که باعث شهادت او شده اند و اعوان ایشان بر او نماز نگذارند آنحضرت را در شب
مخفی دفن کردند و باین سبب محل قبر شریف آنحضرت مختلف فیه است میان علمای خاصه و عامه
و مشهور میان علمای خاصه و عامه و ظاهر اکثر احادیث معتبره آنست که آنحضرت در خانه خود
مدفون گردیده است که متصل بحجره رسول ص و اکنون ضریحی برای آنحضرت ساخته اند و بعضی گفته اند
که در روضه مدفونست که میان قبر و منبر است و بعضی گفته اند که در بقیع نزدیک بقبر ائمه بقیع مدفون
است که هر سه موضع زیارت کنند اگرچه ظاهر آنست که در خانه خود مدفون است بسند معتبر
که ابن ابی نصر از حضرت امام رضا سؤال نمود از قبر فاطمه ع فرمود که در خانه خود مدفون است
پس زیاد کردند بنی امیه مسجد را داخل مسجد شد و بسند صحیح باو منقول است از ابن ابی

زیارت حضرت
فاطمه

نصر که از آنحضرت سؤال نمود حضرت فرمود که حضرت امام جعفر صلوات الله علیه فرمود که در خانه
خود مدفون شد و در حدیث معتبر از حضرت صادق منقولست که آنحضرت در روضه مدفون است
و باین سبب حضرت رسول فرمود که روضه من از روضهای بهشت است و بسوی آن گشوده است دری از در
های بهشت مؤلف گوید که چون سابقا مذکور شد که روضه بقدر چهار ستون عرض دارد
و مذکور شد که پاره از خانه حضرت فاطمه را داخل مسجد کرده اند پس ممکنست جمع میان این
حدیث و احادیث بیشتر کردن که حضرت فاطمه در خانه خود مدفونست در جای مسجد که محاذی
پایین قبر و منبر باشد و داخل روضه باشد و مؤید اینست آنچه در روایت سابق مذکور شد که خانه
حضرت داخل روضه و بهترین جاهای روضه است و در حدیث موثق منقولست که یونس بن یعقوب
از حضرت صادق پرسید که نماز در خانه فاطمه افضل است یا در روضه فرمود که در خانه فاطمه و در
حدیث معتبر دیگر از آنحضرت منقولست که نماز در خانه فاطمه افضلست یا در روضه فرمود که در
خانه فاطمه و در حدیث معتبر دیگر از آنحضرت منقولست که نماز در خانه فاطمه علیها السلام
بهتر از نماز در روضه است و در حدیث صحیح دیگر از آنحضرت منقولست که خانه علی و فاطمه صلوات
الله علیهما میان خانه ایست که حضرت رسول در آنجا مدفونست و در راهی که منتهی میشود بدر
که محاذی بازار بقیع است که اگر از آن در داخل مسجد شوی و راست بایستی دوش چپت بدر خانه
میرسید و در حدیث معتبر دیگر فرمود که چون از در بقیع داخل میشوی خانه امیر المؤمنین بدست
جانب چپ است بقدر آنکه تیری تواند رفت و متصلست بخانه رسول خدا و درهای ایشان
مقرون بیکدیگر است و بسند معتبر از حضرت امام محمد تقی صلوات الله علیه منقولست که شیخی
از سادات فرمود که چون میروی بسوی قبر جده خود فاطمه علیها السلام بگو یا مُمْتَحَنَةُ امْتَحَنَكِ
الله الذی خلقک قبل ان یخلقک فوجدک لما امتحنک صابرة و زعمنا انا لک اولیاء
و مصدقون و صابرون لکل ما اتانا به ابوک و اتانا به وصیه فانا نسئلک ان کنا
صدقناک الا الحقتنا بتصدیقنا لهما لنبشر انفسنا بانا قد طهرنا بولایتک و سید بن طاوس

رضی الله

رضی الله عنه در کتاب اقبال ذکر کرده است که روایت کرده‌ایم از جماعتی از اصحاب ما که وفات حضرت
فاطمه در روز سیم ماه جمادی الاخر بوده است پس سزاوار است که آنحضرت را در آن روز زیارت
کنند و روایت کرده است جامع کتاب مسائل که ابرهیم بن محمد همدانی نوشت عریضه بخدمت حضرت
امام علی نقی که مرا خبر ده از قبر فاطمه علیها السلام آیا در مدینه است یا در بقیع حضرت جواب نوشتند
که با جدم رسول الله مدفون است شید علیه الرحمه گفته است که پس میگوئی اَلسَّلامُ عَلَیْکِ یا سَیِّدَةَ
نِساءِ الْعالَمینَ اَلسَّلامُ عَلَیْکِ یا والِدَةَ الْحُجَجِ عَلَی النّاسِ اَجْمَعینَ اَلسَّلامُ عَلَیْکِ اَیَّتُهَا الْمَظْلُومَةُ
الْمَمْنُوعَةُ حَقُّها پس بگو اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلی اَمَتِکَ وَابْنَةِ نَبِیِّکَ وَزَوْجَةِ وَصِیِّ نَبِیِّکَ صَلوةً تُزْلِفُها
فَوْقَ زُلْفی عِبادِکَ الْمُکْرَمینَ مِنْ اَهْلِ السَّمواتِ وَاَهْلِ الْاَرَضینَ بتحقیق که روایت شده است
که هر که باین زیارت آنحضرت را زیارت کند و از خدا طلب آمرزش کند از حق تعالی گناهانش را بیامرزد
و او را داخل بهشت گرداند مؤلف گوید که چون زیارت منقول مبسوطی از برای آنحضرت
روایاتی بما نرسیده است بنظر نیامده بود بهمین اکتفا نمودیم و اگر زیارت جامعه را بخوانند شاید
مناسب باشد و در بحار الانوار زیارت مبسوطه مؤلفه اکابر علما رضوان الله علیهم را ایراد نموده
ایم و سید بن طاوس رحمه در نماز زیارت آنحضرت گفته است که اگر توانی نماز حضرت فاطمه را بجا آوری و آن
دو رکعت است و در هر رکعت بعد از حمد شصت مرتبه قل هو الله احد باید خواند و اگر نتوانی
دو رکعت اول بعد از حمد سوره قل هو الله احد بخوان و در رکعت دویم سوره قل یا ایها
الکافرون و بدانکه زیارت آنحضرت در اوقات شریفه ازمنه مخصوصه بآنحضرت اولی و انسب
و افضل است مثل روز ولادت آنحضرت که بیستم ماه جمادی الثانی است بر قول شیخ مفید و سید بن
طاوس یا دهم آن بر قول جمعی و روز وفات آنحضرت که سیم ماه مذکور است بر قول سید و جمعی یا بیست
یکم ماه رجب است بر قول ابن عیاش و روز تزویج آنحضرت باامیر المؤمنین که پانزدهم ماه رجب
است یا اول ماه ذی الحجه یا ششم ماه ذی الحجه و شب زفاف آنحضرت که نوزدهم ماه ذی الحجه است
یا بیست یکم ماه محرم و روز مباهله که گذشت و روز نزول هل اتی که روز بیست پنجم ماه ذی

الحجة و غیر اینها از آدابی که فضیلتی یا کرامتی از آن حضرت در آنها ظاهر شده باشد چنانچه در
کتاب بحار الانوار ایراد شده است **فصل هفتم** در کیفیت زیارت ائمه بقیع صلوات الله علیهم
اجمعین بدانکه آدابی که در باب اول مذکور شد از غسل و تطهیر جامها و بوی خوش کردن خصوصا و روزه
طلبیدن در دخول و غیر اینها از اعمال بجا آورد و اگر دعای اذنی که محمد بن المشهدی ذکر کرده است
بخواند بد نیست و آن چنین است که برود بایستد و بگوید یا مَوالِیَّ یا اَبْناءَ رَسُولِ اللهِ عَبْدُکُمْ
وَابْنُ اَمَتِکُمُ الذَّلیلُ بَیْنَ اَیْدیکُمْ وَالْمُضْعَفُ فی عُلُوِّ قَدْرِکُمْ وَالْمُعْتَرِفُ بِحَقِّکُمْ جاءَکُمْ
مُسْتَجیراً بِکُمْ قاصِداً اِلی حَرَمِکُمْ مُتَقَرِّباً اِلی مَقامِکُمْ مُتَوَسِّلاً اِلَی اللهِ بِکُمْ ءَاَدْخُلُ یا مَوالِیَّ
ءَاَدْخُلُ یا اَوْلِیاءَ اللهِ ءَاَدْخُلُ یا مَلائِکَةَ اللهِ الْمُحْدِقینَ بِهذَا الْحَرَمِ الْمُقیمینَ بِهذَا الْمَشْهَدِ
و بعد از خشوع و رقت داخل شود و پای راست را مقدم دارد و بسم الله بگوید پس بگوید آنچه
محمد بن المشهدی گفته است اَللهُ اَکْبَرُ کَبیراً وَسُبْحانَ اللهِ بُکْرَةً وَاَصیلاً وَالْحَمْدُ لِلّهِ الْفَرْدِ الصَّمَدِ
الْماجِدِ الْاَحَدِ الْمُتَفَضِّلِ الْمَنّانِ الْمُتَطَوِّلِ الْحَنّانِ الَّذی مَنَّ بِطَوْلِهِ وَسَهَّلَ زِیارَةَ
ساداتی بِاِحْسانِهِ وَلَمْ یَجْعَلْنی عَنْ زِیارَتِهِمْ مَمْنُوعاً بَلْ تَطَوَّلَ وَمَنَحَ و اگر دعاهای اذن
دخولی که در زیارت حضرت امام حسین ع بروایت صفوان وارد شده است و بعد از این
خواهد آمد بخواند مناسبت دارد پس نزدیک قبور مقدسه برود و پشت بقبله کرده رو بقبور
ایشان کرده بگوید آنچه شیخ کلینی و ابن قولویه و شیخ طوسی و غیر ایشان رضی الله عنهم
روایت کرده اند از ائمه صلوات الله علیهم که فرمودند که چون بروی نزد قبور ائمه علیهم السلم
که در بقیع اند بایست نزد ایشان و قبور را پیش روی خود قرار ده و بگو اَلسَّلامُ عَلَیْکُمْ اَئِمَّةَ
الْهُدی اَلسَّلامُ عَلَیْکُمْ اَهْلَ التَّقْوی اَلسَّلامُ عَلَیْکُمْ اَلْحُجَجُ عَلی اَهْلِ الدُّنْیا اَلسَّلامُ عَلَیْکُمْ
اَیُّهَا الْقُوّامُ فِی الْبَرِیَّةِ بِالْقِسْطِ اَلسَّلامُ عَلَیْکُمْ اَهْلَ الصَّفْوَةِ اَلسَّلامُ عَلَیْکُمْ آلَ
رَسُولِ اللهِ اَلسَّلامُ عَلَیْکُمْ اَهْلَ النَّجْوی اَشْهَدُ اَنَّکُمْ قَدْ بَلَّغْتُمْ وَنَصَحْتُمْ وَصَبَرْتُمْ فی ذاتِ اللهِ
وَکُذِّبْتُمْ وَاُسیءَ اِلَیْکُمْ فَغَفَرْتُمْ وَاَشْهَدُ اَنَّکُمُ الْاَئِمَّةُ الرّاشِدُونَ الْمُهْتَدُونَ الْمَهْدِیُّونَ

کیفیت زیارت ائمه بقیع علیهم السلام فصل هفتم

وان

وَاَنَّ طاعَتَكُمْ مَفْرُوضَةٌ وَاَنَّ قَوْلَكُمُ الصِّدْقُ وَاَنَّكُمْ دَعَوْتُمْ فَلَمْ تُجابُوا وَاَمَرْتُمْ فَلَمْ
تُطاعُوا وَاَنَّكُمْ دَعائِمُ الدّينِ وَاَرْكانُ الْاَرْضِ لَمْ تَزالُوا بِعَيْنِ يَنْسَخُكُمْ مِنْ اَصْلابِ كُلِّ
الْمُطَهَّرِ وَيَنْقُلُكُمْ مِنْ اَرْحامِ الْمُطَهَّراتِ لَمْ تُدَنِّسْكُمُ الْجاهِلِيَّةُ الْجَهْلاءُ وَلَمْ تَشْرَكْ فيكُمْ
فِتَنُ الْاَهْواءِ طِبْتُمْ وَطابَ مَنْبَتُكُمْ مَنَّ بِكُمْ عَلَيْنا دَيّانُ الدّينِ فَجَعَلَكُمْ فى بُيُوتٍ اَذِنَ اللهُ
اَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فيهَا اسْمُهُ وَجَعَلَ صَلَواتِنا عَلَيْكُمْ رَحْمَةً لَنا وَكَفّارَةً لِذُنُوبِنا اِذِ اخْتارَكُمُ
اللهُ لَنا وَطَيَّبَ خَلْقَنا بِما مَنَّ عَلَيْنا مِنْ وِلايَتِكُمْ وَكُنّا عِنْدَهُ مُسَمّينَ بِعِلْمِكُمْ مُعْتَرِفينَ بِتَصْديقِنا
اِيّاكُمْ وَهذا مَقامُ مَنْ اَسْرَفَ وَاَخْطَاَ وَاسْتَكانَ وَاَقَرَّ بِما جَنى وَرَجا بِمَقامِهِ الْخَلاصَ وَ
اَنْ يَسْتَنْقِذَهُ بِكُمْ مُسْتَنْقِذُ الْهَلْكى مِنَ الرَّدى فَكُونُوا لى شُفَعاءَ فَقَدْ وَفَدْتُ اِلَيْكُمْ اِذا
رَغِبَ عَنْكُمْ اَهْلُ الدُّنْيا وَاتَّخَذُوا آياتِ اللهِ هُزُواً وَاسْتَكْبَرُوا عَنْها يا مَنْ هُوَ قائِمٌ
لا يَسْهُو وَدائِمٌ لا يَلْهُو وَمُحيطٌ بِكُلِّ شَيْءٍ لَكَ الْمَنُّ بِما وَفَّقْتَني وَعَرَّفْتَني بِما اَئْتَمَنْتَني عَلَيْهِ
اِذْ صَدَّ عَنْهُ عِبادُكَ وَجَهِلُوا مَعْرِفَتَهُ وَاسْتَخَفُّوا بِحَقِّهِ وَمالُوا اِلى سِواهُ فَكانَتِ الْمِنَّةُ
مِنْكَ عَلَيَّ مَعَ اَقْوامٍ خَصَصْتَهُمْ بِما خَصَصْتَني بِهِ فَلَكَ الْحَمْدُ اِذْ كُنْتُ عِنْدَكَ فى مَقامى
هذا مَذْكُوراً مَكْتُوباً فَلا تَحْرِمْني ما رَجَوْتُ وَلا تُخَيِّبْني فيما دَعَوْتُ بِحُرْمَةِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطّاهِرينَ
وَصَلَّى اللهُ عَلى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ پس دعا کن از برای خود بهر چه خواهی و شیخ رحمه الله در تهذیب
گفته که بعد از آن هشت رکعت نماز زیارت بکن و نیز شیخ محمد بن المشهدی بعد از و استکبروا
عنها گفته است که پس سر را بالا میکنی و میگوئی یا من هو قائم تا آخر و سید بن طاوس علیه
الرحمه گفته است که چون خواهی ایشان را وداع کنی و بگو اَلسَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكاتُهُ
اَسْتَوْدِعُكُمُ اللهَ وَاَقْرَأُ عَلَيْكُمُ السَّلامَ آمَنّا بِاللهِ وَبِالرَّسُولِ وَبِما جِئْتُمْ بِهِ وَدَلَلْتُمْ
عَلَيْهِ اَللّهُمَّ فَاكْتُبْنا مَعَ الشّاهِدينَ پس دعای بسیار بکن و از خدا سؤال کن که دیگر ترا بزیارت
ایشان بر گرداند و آخر عهد تو نباشد از زیارت ایشان بدانکه بهترین زیارتها از برای ایشان
زیارتهای جامعه است که انشاء الله تعالی بعد از این مذکور خواهد شد و بسند معتبر منقول که

محمد بن الحنفیة رضی الله عنه بر بالای سر برادر خود امام حسن صلوات الله علیه رفت و میگفت
السلام علیک یا بقیة المؤمنین و ابن اول المسلمین و کیف لا تکون کذلک و انت
سلیل الهدی و حلیف التقی و خامس اصحاب الکساء غذتک ید الرحمة و ربیت فی حجر
الاسلام و رضعت من ثدی الایمان فطبت حیا و طبت میتا غیر ان الانفس غیر طیبة
بفراقک و لا شاکة فی الحیوة لک یرحمک الله و بسند معتبر از حضرت صادق منقول است که فرمود
که میگوئی نزد قبر علی بن الحسین آنچه خواهی یعنی بهر لفظ که زیارت کنی خوب است و بدانکه زیارت
ایشان در وفات معتبر کرده اند و منه مخصوصه با ایشان او لیست مثل روز ولادت آنحضرت امام حسن
که موافق مشهور پانزدهم ماه مبارک رمضان است و روز وفات آنحضرت که هفتم یا بیست و هشتم
یا آخر ماه صفر است و روزی که نیزه بر ران مبارکش زدند که بیست یکم ماه رجب است و روز مباهله و روز
نزول هل اتی که گذشت و روز خلافت آنحضرت که روز شهادت امیر المؤمنین است و روز ولادت
امام زین العابدین که پنجم یا هفتم ماه شعبان یا پانزدهم ماه جمادی الاول یا جمادی الثانی یا رجب است
و روز وفات آنحضرت که دوازدهم یا هیجدهم یا بیست پنجم ماه محرم است و روز خلافت آنحضرت
که روز شهادت حضرت امام حسین علیه السلام و روز ولادت امام محمد باقر که روز اول ماه رجب
است موافق روایت معتبره یا سیم ماه صفر است و روز وفات آنحضرت که هفتم ماه ذی الحجه است و روز
خلافت آنحضرت که روز وفات امام زین العابدین است و روز ولادت امام جعفر صادق که هفتدهم
ماه ربیع الاول است و روز وفات آنحضرت که پانزدهم ماه رجب است یا ماه شوال و روز خلافت
آنحضرت که روز وفات امام محمد باقر است فصل هشتم در بیان سایر اعمالی که در مدینه مستحب است
در فقه الرضا مذکور است که چون از اعمال فارغ شوی بروضه منوره ائمه بقیع علیهم السلام
و بروی بمسجد حضرت فاطمه و دو رکعت نماز بکن و زیارت قبر حمزه و سایر شهدای احد و برو بمسجد فتح
و مسجد سقیا و مسجد قبا که در آنها فضیلت بسیار است و مسجد خلوت و خانه امیر المؤمنین علیه
السلام و خانه امام جعفر صادق که در آن مسجد است و دو رکعت نماز در آنجا بکن و در حدیث معتبر از

ائمه علیهم السلام منقولست که میگوئی نزد قبر حمزه رضی الله عنه السلام علیک یا عم رسول
الله وخیر الشهداء السلام علیک یا اسد الله واسد رسوله اشهد انک قد جاهدت فی
الله ونصحت لرسول الله وجدت بنفسک وطلبت ما عند الله ورغبت فیما وعد الله
پس داخل شو ونماز بکن ودر وقت نماز رو بقبر مکن وچون نماز فارغ شوی خود را بر روی قبر بینداز
وبگو اللهم صل علی محمد وعلی اهل بیته اللهم انی تعرضت لرحمتک بلزومی بقبر عم
نبیک صلواتک علیه وعلی اهل بیته لتجیرنی من نقمتک وسخطک ومقتک ومن
الازلال فی یوم تکثر فیه العثرات والاصوات وتشتغل کل نفس بما قدمت و
تجادل کل نفس عن نفسها فان ترحمنی الیوم فلا خوف علی ولا حزن وان تعاقب فمولی
له القدرة علی عبده اللهم فلا تخیبنی الیوم ولا تصرفنی بغیر حاجتی فقد لذت بقبر
عم نبیک وتقربت به الیک ابتغاء مرضاتک ورجاء رحمتک فتقبل منی وعد بحلمک
علی جهلی وبرأفتک علی جنایة نفسی فقد عظم جرمی وما اخاف ان تظلمنی ولکن
اخاف سوء الحساب فانظر الیوم الی تقلبی علی قبر عم نبیک صلواتک علی محمد واهل
بیته فبهم فکنی ولا تخیب سعیی ولا یهونن علیک ابتهالی ولا تحجبن منک صوتی ولا
تقلبنی بغیر حوائجی یا غیاث کل مکروب ومحزون یا مفرج عن الملهوف الحیران الغریب
الغریق المشرف علی الهلکة صل علی محمد واهل بیته الطاهرین وانظر الی نظرة
لا اشقی بعدها ابدا وارحم تضرعی وغربتی وانفرادی فقد رجوت رضاک وتحریت
الخیر الذی لا یعطیه احد سواک ولا ترد املی شایسته است زیارت شهدا در روز شهادت
ایشان که موافق مشهور هفدهم ماه شوال است انسب باشد ودر حدیث معتبر مرویست
که عقبه از حضرت صادق ع سؤال نمود که من میروم بسوی مساجدی که در دور مدینه است بکدام ابتدا
کنم فرمود که ابتدا کن بمسجد قبا پس بسیار نماز کن در آنجا که آن اول مسجدیست که حضرت رسول ص
در این عرصه در آن نماز کرد پس برو بغرفه مادر ابرهیم نماز کن در آن که آن مسکن ومحل نماز

رسول خدا نموده است پس برو بمسجد فضیخ و دو رکعت نماز بکن که پیغمبر در آن نماز کرده است
و چون از این جانب فارغ شوی برو بجانب کوه احد و ابتدا کن بمسجدی که در پایین سنگستان است
و در آن نماز بکن پس برو بسوی قبر حمزه بن عبد المطلب و سلام کن بر او پس برو بسوی قبرهای شهدا
و بایست نزد آن قبرها و بگو السلام علیکم یا اهل الدیار انتم لنا فرط و انا بکم لاحقون پس
برو بمسجدی که در آن مکان گشاده است در پهلوی کوه در طرفی که داخل احد میشوی پس در آن مسجد نماز
بکن که از آن موضع رسول خدا بیرون رفت بسوی احد در وقتی که با کفار مکه جنگ کرد پس در
آنجا نماز کرد و بجنگ رفت پس باز برگرد و نماز کن نزد قبر شهدا آنچه خدا برای تو مقدر کرده باشد
پس برو بسوی مسجد احزاب و نماز کن که رسول خدا در آن موضع دعا کرد و در روز جنگ احزاب
و گفت یا صریخ المکروبین و یا مجیب دعوة المضطرین و یا مغیث المهمومین اکشف همی
و کربی و غمی فقد تری حالی و حال اصحابی و باسانید معتبره از معویة بن عمار منقول است که حضرت
صادق فرمود که ترک مکن رفتن بمشاهد مدینه را که یکی از آنها مسجد قبا است و حق تعالی در شان آن
مسجد فرستاده است این آیه را لمسجد اسس علی التقوی من اول یوم احق ان تقوم فیه که مضمونش
اینست که بتحقیق که مسجدی که بنا شده است بر پرهیزکاری در روز اول سزاوارتر است باینکه در آن بایستی
بنماز و عبادت از مسجدی که منافقان بحیله و مکر بنا کرده اند و غرفه مادر ابرهیم و مسجد فضیخ
و قبور شهدا و مسجد احزاب که آن مسجد فتح است و بما رسیده است که پیغمبر چون نزد قبور شهدا می آمد
میگفت السلام علیکم بما صبرتم فنعم عقبی الدار و باید که در مسجد فتح این دعا بخوانی یا
صریخ المکروبین و یا مجیب المضطرین اکشف عنی همی و غمی و کربی کما کشفت عن نبیک صلی
الله علیه و آله همه و غمه و کربه و کفیته هول عدوه فی هذا المکان و در حدیث معتبر
دیگر از آنحضرت منقول است که حضرت رسول فرمود که هر که بیاید بسوی مسجد من مسجد قبا و دو
رکعت نماز بگذارد برگردد با ثواب عمره و احادیث در فضیلت مسجد قبا بسیار است و بسند صحیح از
آنحضرت منقول است که حضرت فاطمه صلوات الله علیها بعد از رسول خدا هفتاد و پنج روز زنده

ماند

ماند و درین ایام هیچکس آنحضرت را نخواندند که میرفت بسوی قبرستان شهدای احد هفته دو مرتبه روز
دوشنبه و پنجشنبه و در آنجا نماز و دعا میکرد و بسند معتبر از عمار ساباطی منقول است که گفت
با حضرت صادق رفتیم بسوی مسجد فضیخ فرمود که ای عمار می بینی این گودال را بلی فرمود که اسماء زن
جعفر بن ابی طالب که اخ امیر المؤمنین است او را خواست در روزی درین موضع نشسته بود با دو پسر که
از جعفر داشت پس گریست پسرهایش از وی پرسیدند که چرا گریه میکنی گفت برای امیر المؤمنین
گفتند برای امیر المؤمنین گریه میکنی و برای پدر ما گریه نمیکنی گفت برای او گریه نمیکنم بلکه
بیادم آمد حدیثی که حضرت امیر المؤمنین در اینجا بمن نقل کرد و باین سبب گریستم روزی با آنحضرت
درین مسجد بودم که فرمود که می بینی این گودال را گفتم بلی فرمود که من با رسول خدا درین
موضع نشسته بودیم ناگاه سر مبارک خود را در دامن گذاشت و بخواب رفت تا وقت نماز پسین
در آمد نخواستم که آنحضرت را بیدار کنم که مبادا آزار آنحضرت باشد تا آنکه وقت بیرون رفت
و نماز فوت شد پس حضرت بیدار شد و فرمود که یا علی نماز کرده گفتم نه فرمود که چرا گفتم
که نخواستم که شما را آزار کنم پس برخاست و رو بقبله کرد و دستها را بلند کرد و گفت خداوندا
برگردان آفتاب را بوقت نماز تا علی نماز کند پس آفتاب برگشت بوقت نماز عصر تا من نماز کردم
پس بنهایت سرعت مانند شهاب فرو رفت و از جمله زیارات مرغوب زیارت ابرهیم فرزند رسول
خداست در بقیع در روز ولادت آنحضرت که هیجدهم ماه رجب است موافق مشهور و نسبت
و در کیفیت زیارت او خبری بنظر نرسیده است او در کتب زیارات مسطور است و زیارت فاطمه بنت اسد رضی
الله عنها است و قبر شریفش در بقیع معروف نیست و از کلام شیخ رحمه الله در تهذیب مفهوم میشود که
نزد ائمه بقیع علیهم السلام مدفون باشد و مراوی که الحال معروف است در دور از قبر ایشان و
دور نیست که آن موضعی که در پیش روی ائمه بقیع زیارت فاطمه زهرا در آنجا میکنند محل قبر فاطمه
اسد باشد که اشتباه کرده باشند و زیارت حضرت ابو طالب و حضرت عبد المطلب و حضرت
عبد مناف و حضرت خدیجه رضی الله عنهم در مکه معظمه باید کرد خصوصا در ایام مختصه ایشان

مثل بیست ششم رجب که روز وفات ابوطالب علیه السلام است و دهم ربیع الاول که روز و
فات عبد المطلب علیه السلام است و هفدهم محرم که روز هلاکت اصحاب فیل و ظهور کرامت عبد
المطلب است و روز تزویج خدیجه رضی الله عنها که پیش مذکور شد و زیارت جعفر بن ابی طالب رضی
الله عنه در موته و زیارت شهدای بدر در بدر و زیارت ابوذر رضی الله عنه در ربذه که نزدیک بیرون
از جانب راست راه است بکسی که از مکه بمدینه رود و قبر آمنه و عبد الله رضی الله عنهما
درین زمان معلوم نیست و شیخ محمد بن المشهدی ذکر کرده که مستحب است که نماز کنند در خانه
حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه و خانه حضرت امام جعفر صادق ع و مسجد سلمان فارسی
و مسجد امیر المؤمنین ع که محاذی قبر حمزه است و از جمله مساجد معروفه مسجد غدیر خم است که نزدیک
بجحفه است که درین زمان رابغ میگویند و آن مسجد درین زمان اثرش هست اما نواصب از برای
اخفای فضیلت و نص امیر المؤمنین ع راه را گردانیده اند و بر سر راه متعارف ایشان نیست و
نزدیک است براه و بسند معتبر از حسان جمال منقول است که شتر بحضرت صادق ع کرایه داده بودم و
در خدمت آنحضرت از مدینه تا مکه رفتم و چون رسیدیم بمسجد غدیر نظر کرد بجانب چپ مسجد
و فرمود که این موضع قدم رسول خدا است در وقتی که میفرمود که هر که من مولای اویم
پس علی مولای اوست خداوندا دوست دار هر که دوست دارد و دشمن دار هر که او را
دشمن دارد پس نظر فرمود حضرت صادق ع بجانب دیگر مسجد و فرمود که این موضع خیمه ابوبکر
و عمر و سالم مولای ابی حذیفه و ابو عبیده بن الجراح است در وقتی که دیدند حضرت رسول ص
دست امیر المؤمنین را گرفته و بلند کرده است و نص بر امامت او مینماید و فضائل او را
بیان میفرماید در آنوقت بعضی از ایشان گفتند که ببینید چشمهایش را که میگردد گویا
که دیده های دیوانه است پس جبرئیل نازل و این آیه وان یکاد الذین کفروا آورد باب سیم
در فضیلت زیارت امیر المؤمنین ع و کیفیت زیارت آنحضرت و در آن چند فصل است فصل
اول در فضیلت زیارت آنحضرت در حدیث صحیح منقول است که از حضرت امام جعفر صادق ع

باب سیم در زیارت امیر المؤمنین

که هر که

که هر که زیارت کند حضرت امیر المؤمنین ع را و عارف بحق آنحضرت باشد و آنحضرت را امام واجب الاطاعه
و خلیفه بلا فصل داند و از روی تجبر و تکبر بزیارت نیامده باشد حق تعالی بنویسد از برای او اجر صد
هزار شهید و گناهان گذشته و آینده او را بیامرزد و مبعوث گرداند در روز قیامت از جمله ایمنان
از اهوال آن روز و آسان گرداند بر او حساب او را و استقبال نمایند او را ملائکه و چون برگردد از زیارت
او را مشایعت نمایند تا بخانه خود برگردد و اگر بیمار گردد بیایند بعیادت و اگر بمیرد مشایعت
جنازه او بکنند و از برای او طلب آمرزش نمایند تا قبرش و بسند معتبر منقولست که ابو وهب قصری
داخل مدینه شد و بخدمت حضرت صادق ع رسید عرض کرد که فدای تو شوم بنزد شما آمدم و
زیارت امیر المؤمنین نکردم حضرت فرمود که بد کردی اگر نه این بود که از شیعیان ما بودی من نگاه
بسوی تو نمیکردم آیا زیارت نمیکنی کسیرا که خدا با ملائکه او را زیارت میکنند و پیغمبران
او را زیارت میکنند و مؤمنان او را زیارت کنند گفت فدای تو شوم من اینرا نمیدانستم فرمود که
بدانکه امیر المؤمنین نزد خدا بهتر است از جمیع ائمه و از برای او هست ثواب اعمال ائمه علیهم
السلام و بقدر عملهای خود زیادتی یافته اند و بسند معتبر دیگر منقولست که از مفضل که گفت
بخدمت حضرت صادق ع رفتم عرض کردم که من مشتاق نجف شده ام فرمود که برای چه مشتاق شده گفتم
که میخواهم که امیر المؤمنین ع را زیارت کنم فرمود که آیا میدانی فضیلت زیارت آنحضرت را گفتم نه
یابن رسول الله شما بفرمائید فرمود که بدانکه چون زیارت امیر المؤمنین میکنی زیارت کرده
استخوانهای آدم و بدن نوح و جسم علی بن ابی طالب را گفتم که آدم از بهشت بسراندیب فرود
آمد در جانب مشرق و میگویند که استخوانش نزد خانه کعبه است چگونه استخوانش بکوفه
افتاد فرمود که خداوند عالمیان وحی نمود بحضرت نوح ع در وقتی که در کشتی بود که طواف
کنند بخانه کعبه هفت شوط پس طواف کرده بنحویکه خدا باو وحی فرموده بود پس بیرون آمد
از کشتی تا میان آب و آب تا زانوی او بود و بیرون آورد تابوتی که استخوانهای حضرت آدم در آن بود
و در کشتی جا داد و طواف کرد و خانه کعبه آنچه خدا خواست پس کشتی آمد تا میان مسجد کوفه

پس در آنجا خدا وحی نمود که ای زمین آب خود را فرو بر پس آبش را از میان چنانچه ابتدا اول از
مسجد کوفه پیدا شد و متفرق شدند آنجماعتی که با حضرت نوح در کشتی بودند حضرت
نوح تابوت را گرفت و دفن کرد در غری که اسم نجف اشرفست و آن قطعه ایست از کوهی که حق
تعالی با حضرت موسی بر آن سخن گفت و حضرت عیسی را بر این موضع تقدیس کرد و بزرگ
گردانید و حضرت ابرهیم را درین مکان خلیل خود گردانید و حضرت محمد را درین محل حبیب
خود گردانید و از امسکن پیغمبران گردانید والله که ساکن نشده است درین مکان بعد از دو
پدر طیبش آدم و نوح و کسی که نزد خدا گرامی تر باشد از امیر المؤمنین ع پس چون زیارت نجف
کنی زیارت کن استخوانهای آدم و بدن نوح و جسم علی بن ابی طالب را بدرستیکه زیارت کرده خواهی
بود پدران گذشته و محمد خاتم پیغمبران را و علی بهترین اوصیا را و بدرستیکه زیارت کننده او
گشوده میشود برای او درهای آسمان نزد دعای او پس از خیر غافل و خواب مباش و در حدیث معتبر از
حضرت صادق ع منقولست که حق تعالی عرض کرد ولایت ما را بر اهل شهرها پس قبول نکردند مگر
اهل کوفه بدرستیکه در پهلوی آن قبری هست که هیچ غمگینی نمیرود که نماز کند نزد آن چهار رکعت
مگر آنکه حق تعالی بر میگرداند او را خوشحال بر آمدن حاجتش و بسند معتبر دیگر از آنحضرت
منقولست که در جانب کوفه قبری هست که هیچ غمناکی نزد آن نمیرود که دو رکعت یا چهار
رکعت نماز بگذارد مگر آنکه حق تعالی غم او را زایل میگرداند و حاجت او را بر میآورد راوی
پرسید که قبر حضرت امام حسین ع را میفرمائید اشاره فرمود بسر مبارک که نه فرمود
قبر امیر المؤمنین را میفرمائید اشاره فرمود که بلی و در حدیث معتبر دیگر از آنحضرت
منقولست که هر که پیاده برود بزیارت حضرت امیر المؤمنین ع بنویسد حق تعالی بهر گامی ثواب حج
و دو عمره از برای او بنویسد بسند معتبر دیگر منقولست که حضرت صادق ع گفت ای پسر مارد
هر که زیارت کند جدم را امیر المؤمنین ع بنویسد از برای او بعدد هر گامی حج مقبولی و عمره
پسندیده ای پسر مارد والله که نمیخورد آتش جهنم قدمی را که غبار آلوده شود در زیارت

امیر

امیر المؤمنین ع برسد خواه پیاده برود و خواه سواره ای پسر مهران بنویس این حدیث را با آب طلا
مؤلف گوید که گویا امر بنوشتن با آب طلا کنایه باشد از نفاست حدیث و اعتنا بشأن آن
کردن و اهتمام در عمل بآن و در حدیث معتبر دیگر از آنحضرت مرویست که زیارت حضرت امام حسین
برابر است با یک حج و یک عمره و زیارت پدرش برابر است با دو حج و دو عمره و بسند معتبر دیگر منقول است
که آنحضرت فرمود بحسان بن مهران که آیا زیارت میکنی قبرهای شهیدان که نزد شمایند گفتم کدام شهیدانند
فرمود که علی و حسین گفت زیارت میکنیم و بسیار زیارت میکنیم فرمود که ایشانند آن شهیدانی
که حق تعالی در شأن ایشان فرموده است که زنده اند نزد پروردگار خود و حال آنکه روزی میآیند کسی
زیارت کنید ایشان را و تضرع کنید در طلب کردن حاجات خود نزد قبرهای ایشان و اگر ما چنین نزدیک
بودند که بشما نزدیکند هر آینه ایشان را هجرتگاه خود میکردیم مؤلف گوید یعنی هجرت بسوی
ایشان میکردیم و ترک وطن نموده نزد ایشان ساکن میشدیم یا آنکه رفتن بسوی ایشان را بمنزله
هجرت بسوی خدا و رسول میدانستیم و بسند معتبر دیگر منقول است که حضرت صادق ع فرمود
که ما میگوئیم که در پشت کوفه قبری هست که پناه نمیبرد بآن قبر دردناکی مگر آنکه حق تعالی او را
شفا کرامت میفرماید و در حدیث معتبر منقول است که ابو شعیب خراسانی بخدمت حضرت امام رضا ع
عرض کرد که کدام بهتر است زیارت قبر امیر المؤمنین ع یا زیارت قبر امام حسین ع فرمود که امام
حسین ع با غم و شدت و الم شهید شده است پس بر خدا لازم است که نرود بزیارت او غمناکی مگر
آنکه غم او را زایل کرداند و فضیلت زیارت قبر امیر المؤمنین بر زیارت قبر امام حسین مثل
فضیلت امیر المؤمنین است بر امام حسین علیهما السلام و بسند معتبر از ابو بصیر منقول است
که حضرت صادق ع فرمود که ولایت و دوستی ما ولایت خداست که مبعوث نکرده اند هیچ پیغمبری
را بآن ولایت بدرستی که خداوند عالمیان عرض کرد ولایت و محبت ما را بر آسمانها و زمین و
کوهها و شهرها و قبول نکردند و هیچیک مثل قبول کردن اهل کوفه بدرستیکه در پهلوی
ایشان قبری هست که هیچ غمناکی بسوی آن قبر نمیرود مگر آنکه حق تعالی غمش را زایل میگرداند

و دعایش مستجاب میکردانید و اورا باهلش شاد بر میکردانید و از حضرت صادق منقولست که درهای
آسمان باز میشود نزد داخل شدن زیارت کننده بروضه حضرت امیر المؤمنین و بسند معتبر از
آنحضرت منقولست که اعرابی بخدمت رسول خدا آمد و کفت یا رسول الله منزل من از منزل
تو دورست و مشتاق دیدن و زیارت تو میشوم و میایم و ترا نمی بینم و علی بن ابی طالب را می بینم و
مونس من میشود بحدیث کفتن و موعظه کردن و بر میکردم با تاسف بر ندیدن تو حضرت رسول
فرمود که هر که علی را زیارت کند مرا زیارت کرده است و هر که اورا دوست دارد مرا دوست داشته است و
هر که اورا دشمن دارد مرا دشمن داشته است ابلاغ کنید از من بقوم خود برین و هر که برود بعد از
وفات علی بزیارت او چنانست که بزیارت من آمده باشد و من جزا می دهم اورا در قیامت و جبرئیل و صالح
مؤمنان که حضرت امیر المؤمنین علیه السلام است فصل دوم در بیان موضع قبر منور آنحضرت موضع قبر منور آنحضرت
و قبور شریفه انبیا و اوصیا علیهم السلام که جوار آنحضرت مدفونند بدانکه چون حضرت
امیر المؤمنین بحضرت امام حسن و امام حسین وصیت نمود که آنحضرت را در شب پنهان دفن
کنند از خوف خوارج و غیر ایشان باین سبب قبر آنحضرت مخفی بود و مطلع نبود بر آن مکر قلیلی از
خواص شیعیان تا آنکه چون حضرت صادق در زمان سفاح بعراق تشریف آوردند بجمعی کثیر از
شیعیان و اصحاب خود نمودند قبر آنحضرت را و میفرمودند که علامت قبر را ساختند و در زمان
هارون تجدید کردند بسببی که بعد ازین مذکور خواهد شد و باین سبب که در میان مخالفان و بعضی
از عوام شیعه در صدد اول اختلافی هم رسیده بود و بعضی میکفتند که در خانه خود مدفون
کردیده اند و بعضی میکفتند که در صحن مسجد کوفه و بعضی میکفتند در مسجد کوفه و بعضی میکفتند
در کرخ که محله بوده است از بغداد کهنه ولیکن اجماع علمای شیعه منعقد کردیده است بنقلهای
متواتر که مرقد شریف آنحضرت همین موضع معروفست و سید عبد الکریم بن طاوس رضی الله عنه در این
باب کتابی تالیف نموده است مسمی بفرحة الغری و احادیث بسیار درین باب ایراد نموده و معجزات
بسیار درین مکان شریف ظاهر کردیده است نقل نموده و بعضی از آنها از کرامات و معجزات

اتفکرد

انقدر ظاهر میکردد که احتیاج بنقل سلف نیست و فقیر بسیاری از آنها را در کتاب بحار الانوار
ایراد نموده ام و باسانید معتبره منقولست از صفوان جمال که گفت با حضرت صادق ع روانه
شدیم از مدینه بسوی کوفه بحیره گذشتیم فرمود که شتران باید بقایم بروند که عماری بوده است
نزدیک بنجف و حد او باید که تغیری باشد که عماری بوده است در نجف اشرف با آن نجف را غری
میگفتند پس چون بقایم رسیدیم آنحضرت ریسمانی باریکی بیرون آوردند و از قایم بجانب مغرب
گامی چند بر داشتند و آن ریسمان را کشیدند تا باخر ریسمان رسیدند پس دست زدند و از زمین کفی
خاک برگرفتند و بوئیدند پس روانه شدند تا ایستادند بموضعی که الحال موضع قبر امیر المؤمنین
است و بکف مبارک قبضه از خاک برگرفتند و بوسیدند و نعره زدند و بیهوش شدند بحدی
که من گمان کردم که از دنیا مفارقت کردند چون بهوش آمدند فرمودند که این موضع قبر امیر المؤمنین
است پس خطی کشیدند برای علامت قبر من عرض کردم یا ابن رسول الله چه چیز واقع شد نیکان
از اهل بیت رسالت را که آنحضرت را ظاهر کردانند فرمود که برای حذر از فرزندان مروان و
خارجیان که مبادا حیله در آزار و رسانیدن بجسد مبارک آنحضرت بکنند و ایضا بسند معتبر از
سلیمان بن خالد و محمد بن مسلم که هر دو از اکابر راویانند منقولست که گفتند رفتیم در حیره بخدمت
حضرت امام جعفر صادق ع و رخصت طلبیدیم و داخل شدیم و در خدمت آنحضرت نشستیم و سؤال
نمودیم از موضع قبر امیر المؤمنین ع فرمود که چون از حیره بیرون میروید و از تلی کوچک و از قایم
میگذرید و تا نجف یک تیر پرتاب یا دو تیر پرتاب میماند میبینید تلهای سفید که در میان آنها قبری
هست که سیل از آن شکافته است آن قبر امیر المؤمنین است پس بامداد رفتیم و بعضی که حضرت فرموده
بودند قبر را یافتیم پس زیارت کردیم و نماز کردیم و برگشتیم و روز دیگر بامداد بخدمت آنحضرت
رفتیم و طریق رفتن و یافتن خود را وصف کردیم فرمود که درست یافتید خدا شما را براه راست
بدارد و منقولست از ابی قره که گفت رفتم با زید بن علی بقبرستان کوفه که در طرف نجف است پس
زید نماز بسیار کرد و بعد از آن فرمود که ما نزدیک قبر امیر المؤمنین علی بن ابی طالبیم ای ابی قره

مادرم را از باغهای بهشتیم و از محمد بن سنان منقولست که گفت حضرت امیرالمؤمنین را امام حسن و امام حسین و محمد بن الحنفیه و عبدالله بن جعفر و جمعی از اهل بیت آنحضرت در شب بیرون بردند و در پشت کوفه دفن کردند از ترس اینکه مبادا خوارج و غیر ایشان قبر را بشکافند و آنحضرت را بدر آورند و در روایت دیگر منقولست که چون ابن ملجم علیه اللعنه آنحضرت را ضربت زد حضرت امام حسن ع با آنحضرت گفت که این ملعون را بکشم فرمود که نه و لیکن او را حبس کن و اگر من بمیرم او را بکش و مرا دفن کنید در پشت کوفه در قبر دو برادرم حضرت هود و حضرت صالح و در حدیث دیگر منقولست که از حضرت امام حسن ع پرسیدند که در کجا دفن کردید امیرالمؤمنین صلوات الله علیه را فرمود که در کنار آن موضع که سنگها از آن شسته است و خود وصیت فرمود که مرا دفن کنید در قبر برادرم هود و بسند معتبر صحیح منقولست که بحضرت صادق ع عرض کردند که مردم میگویند که امیرالمؤمنین در صحن مسجد کوفه مدفون شده است فرمود که نه گفتند که پس کجا مدفون شده است فرمود که چون آنحضرت فوت شد امام حسن او را برداشت و آورد به پشت کوفه و در میان تلهای نجف دفن کرد و صفوان جمال میگوید که رفتم بانجا و یک موضعی را گمان کردم و بخدمت آنحضرت آمدم و خبر دادم فرمود که درست یافته خدا ترا رحم کند و بسند معتبر منقولست از یزید بن عمر که حضرت صادق ع در وقتی که در حیره بود در روزی بمن گفت که آیا میخواهی بعمل آورم آنچه ترا وعده داده بودم که قبر امیرالمؤمنین را بتو نشان دهم گفتم بلی پس آنحضرت سوار شد و اسمعیل فرزند آنحضرت سوار شد و من با ایشان سوار شدم تا آنکه از تل کوچک گذشتیم و میان حیره و نجف نزد تلهای سفید فرود آمد و من و اسمعیل فرود آمدیم پس حضرت نماز کرد و ما هم نماز کردیم پس با اسمعیل گفت که برخیز و سلام کن بر جدت حسین بن علی علیهما السلام گفتم فدای تو شوم مگر حسین در کربلا نیست فرمود که بلی اما چون سر مبارک آنحضرت را بشام بردند یکی از شیعیان ما آن سر را دزدید و آورد و دفن کرد در پهلوی امیرالمؤمنین ع و بسند معتبر از ابان بن تغلب مرویست که گفت با حضرت صادق ع رفتم به پشت کوفه بر تربتی گذشتند فرود آمدند و دو رکعت نماز کردند پس اندکی راه رفتند فرود

آمدند

آمدند و دو رکعت نماز کردند پس فرمودند که این موضع اول محل قبر امیر المؤمنین بود و موضع دوم
محل سر مبارک امام حسین بود و موضع سیم محل منبر حضرت قائم آل محمد خواهد بود و بسند معتبر
دیگر از آنحضرت منقولست که فرمود که چون به نجف روی دو قبر می‌بینی قبر بزرگی و قبر کوچکی قبر بزرگ
قبر امیر المؤمنین و قبر کوچک مدفن سر مبارک حضرت امام حسین است و بسند معتبر منقولست از
صفوان جمال که گفت من با حضرت صادق از قادسیه روانه شدیم تا مشرف شدیم بر نجف فرمود که این
کوهیست که پناه برد بآن فرزند جدم نوح که گفت بزودی پناه برم بکوهی که مرا از آب نگاه دارد پس
حقتعالی وحی نمود بسوی آنکوه که ای نجف آیا مردم بتو پناه می‌برند از عذاب من پس کوه فرو رفت در زمین
و پاره پاره شد و در ناحیه شام ظاهر شد پس فرمود که راه را بگردان پس میرفت تا رسید بغری پس بر قبر
ایستاد و سلام فرستاد بر پیغمبران یک یک از آدم گرفته تا پیغمبر آخر الزمان صلوات الله علیهم اجمعین و من
با او سلام میفرستادم پس بر روی قبر افتاد و بر صاحب قبر سلام کرد و صدا بگریه بلند شد پس
برخواست و چهار رکعت نماز گذارد من نیز با آنحضرت نماز کردم پس پرسیدم که این قبر کیست فرمود که
قبر جدم علی بن ابی طالب و در حدیث معتبر دیگر از یونس بن ظبیان منقولست که گفت من در خدمت
حضرت صادق بودم در حیره در ایامی که آنحضرت نزد ابو جعفر دوانیقی آمده بودند در شب ماهتابی
پس نظر کرد بسوی آسمان و فرمود که ای یونس نمی‌بینی این ستاره‌ها را اگرچه بسیار نیکو است بدیع
که اینها امان اهل آسمانند و ما اهل بیت امان اهل زمینیم پس فرمود که یونس امر کن که استر و
الاغ را زین کنند چون هر دو را زین کردند فرمود که ای یونس میخواهم که الاغ را بمن گذاری و
استر را تو سوار شوی پس سوار شدیم و چون از حیره بیرون رفتیم فرمود که پیش باش یونس و گاه
میفرمود که از جانب راست برو و گاه میفرمود که از جانب چپ برو پس چون رسیدیم بتلهای سرخ
فرمود که بجانب راست برو پس بموضعی رفت که در آن چشمه آبی بود و وضو ساخت پس نزدیک بلندی آمد
و نماز گذارد پس نزد بلندی دیگر آمد و بسیار گریست پس بلندی دیگر رفت و باز چنین کرد پس
فرمود که ای یونس میشناسی این مکانرا گفتم نه فرمود که موضع اول که در آنجا نماز کردم موضع قبر

امیرالمؤمنین بود و آن بلندی دیگر موضع سر حضرت امام حسین است بدرستیکه ملعون عبید الله بن
زیاد علیه اللعنه چون سر مبارک حضرت را بشام فرستادند بکوفه پس گفت بیرون برید این
سر را از کوفه که باعث فتنه اهلش نشود پس حق تعالی چنین کرد که نزد امیرالمؤمنین مدفون شد
پس سر با بدن است و بدن با سر است که گویا مراد این باشد که بعد از دفن کردند حق تعالی آن سر مبارک را
ببدن شریف ملحق گردانید و متصل ببدن شد و درین موضع زیارت کردن برای اینست که
اول در اینجا مدفون شده است و محتمل است که مراد این باشد که بدن مبارک امیرالمؤمنین نزد
بدن شریف انحضرت است و هر دو یک نور بوده‌اند و جدائی در میان ایشان نیست و باز سر و بدن او هم
جدا نشده است و بسند صحیح از حضرت صادق منقولست که فرمود که چون من در حیره بودم نزد
ابو العباس سفاح شبی رفتم بنزد قبر امیرالمؤمنین در ناحیه نجف و حیره است در پهلوی عمارتی
که نعمان پادشاه عرب ساخته است پس نماز شب را در آنجا میکردم و پیش از صبح بر میگشتم و ایضا
و بسند صحیح از صفوان منقولست که از انحضرت پرسید از موضع قبر حضرت امیرالمؤمنین ع
و انحضرت نشان دادند و صفوان گفت که بعد از آن بیست سال من نماز را نزد قبر انحضرت
میکردم و در حدیث ابو حمزه ثمالی خواهد آمد که حضرت امام زین العابدین ع او را بردند بنجف
و موضعی را نشان دادند و فرمودند که اینموضع قبر جدم امیرالمؤمنین است و زیارت کردند
دو طرف روی مبارک خود را بر قبر منور مالیدند و در روایت معتبر دیگر منقولست که ابو بصیر از
حضرت صادق ع سؤال نمود که امیرالمؤمنین در کجا مدفون گردیده است فرمود که در قبر پدرش
حضرت نوح ابو بصیر گفت که مردم میگویند که نوح در مسجد کوفه مدفونست فرمود که نه
در پشت کوفه مدفونست و در حدیث معتبر دیگر از انحضرت منقولست که قبر امیرالمؤمنین ع
در میان سینه حضرت نوح و فرق سر انحضرت است از جانب قبله و در روایت معتبر دیگر از انحضرت
منقولست که حضرت امیرالمؤمنین ع حضرت امام حسن را امر فرمود که قبر انحضرت را در چهار
موضع بکنند در مسجد و در نجف و در موضع دیگر برای انکه دشمنان موضع قبرش را ندانند و

در حدیث

در حدیث دیگر فرمود که حضرت امیر المؤمنین علیه السلام وصیت فرمود که جسد مرا بیرون برید
به پشت کوفه پس هر گاه قدمهای شما فرو رود و بادی رو بروی شما بوزد مرا دفن کنید و آن اول طور
سینا است پس چنین کردند و در حدیث معتبر دیگر از آنحضرت منقول است که در کوفه است قبر نوح و
ابرهیم و قبر سیصد و هفتاد پیغمبر و ششصد وصی پیغمبر و قبر بهترین اوصیای پیغمبران یعنی امیر المؤمنین علیه السلام
مؤلف گوید که چون در روایات معتبره بسیار وارد شده است که حضرت آدم و نوح علیهما السلام
نزد قبر امیر المؤمنین علیه السلام مدفون شده‌اند و در بعضی روایات حضرت هود وارد شده است و صالح علیه السلام نیز مشهور است
که در حوالی آنحضرت مدفونست و حضرت یونس و ذو الکفل نیز در این زمان قبرشان معروفست و در بعضی
حدیث نیز حضرت ابرهیم علیه السلام با سایر انبیا و اوصیا وارد شده است اگر در وقت زیارت آنحضرت همه را
زیارت کنند مناسبست این جماعت که مذکور شدند خصوصا و باقی را عموما و سابقا ذکر شد که
حضرت صادق علیه السلام سلام بر آدم و سایر انبیا فرستادند در زیارت آنحضرت و این منافات ندارد با احادیثی
که وارد شده است اگر بعضی از ایشان در مواضع دیگر مدفون شده‌اند زیرا که ممکنست که مثل
حضرت آدم علیه السلام در جای دیگر مدفون شده باشد و از برای شرف مجاورت آنحضرت ایشان را باین محل
شریف نقل کرده باشند و اما مدفون شدن سر حضرت امام حسین علیه السلام در بالای سر حضرت امیر
المؤمنین صلوات الله علیه و استحباب زیارت آنحضرت در آن مکان بغیر آنچه سابقا ذکر کردیم
بسیاری از احادیث در این باب بعد از این نیز خواهد آمد ان شاء الله تعالی **فصل پنجم** در بیان
زیارات مطلقه آنحضرت که مقید بوقتی از اوقات نیست **اول** زیارتیست که شیخ مفید و ابن
طاوس و شیخ شهید و غیر ایشان قدس الله ارواحهم ذکر کرده‌اند و بروایت نسبت داده‌اند اگر چه از
بعضی از قراین مفهوم میشود که دعا چند در میان روایت درج فرموده باشند و دعاهای دیگر نیز
باین روایت ضم کرده باشند شیخ مفید فرموده است که مروی است از صفوان که عرض نمود بخدمت حضرت
صادق علیه السلام که چگونه زیارت کنیم حضرت امیر المؤمنین علیه السلام را فرمود که ای صفوان هر گاه که اراده زیارت آنحضرت نمائی
غسل بکن و دو جامه پاک بپوش و چیزی از بوی خوش خود را خوشبو کن و اگر نیابی و نکنی مجزیست

فصل پنجم در بیان زیارات (?) مطلقه آنحضرت

وچون از خانه خود بیرون میروی بگو اللهم انی خرجت من منزلی ابغی فضلک و ازور وصی نبیک
صلواتک علیهما اللهم فیسر ذلک لی وسبب المزار له واخلفنی فی عاقبتی و حزانتی بأحسن
الخلافة یا ارحم الراحمین پس روانه شو و حال انکه میگفته باشی الحمد لله و سبحان الله و لا اله
الا الله و چون بخندق کوفه برسی بایست نزد خندق و بگو الله اکبر الله اکبر اهل الکبریاء والمجد
والعظمة الله اکبر اهل التکبیر والتقدیس والتسبیح والآلاء الله اکبر مما اخاف واحذر
الله اکبر عمادی علیه اتوکل الله اکبر رجائی والیه انیب اللهم انت ولی نعمتی والقادر
علی طلبتی تعلم حاجتی وما تضمره هواجس الصدور وخواطر النفوس فاسئلک بمحمد المصطفی
النبی المبعث الذی قطعت به حجج المحتجین وعذر المعتذرین وجعلته رحمة للعالمین ولا تحرمنی ثواب زیارة و
لیک واخی نبیک امیر المؤمنین وقصده وتجعلنی من وفده الصالحین وشیعته المتقین
برحمتک یا ارحم الراحمین و چون نمودار شود برای تو قبه شریفه آنحضرت بگو الحمد لله علی
ما اختصنی به من طیب المولد واستخلصنی اکراما به من موالاة الابرار السفرة الاطهار و
الخیرة الاعلام اللهم فتقبل سعیی الیک وتضرعی بین یدیک واغفر لی الذنوب التی
لا تخفی علیک انک انت الله الملک الغفار پس چون برسی بثویه که آن در این زمان تلی است نزدیک
نجف از جانب چپ راه کسیکه از کوفه رو بنجف آید دو رکعت نماز در آنجا بکن که روایت است از سدیر
که جماعتی از مخصوصان اصحاب امیر المؤمنین در آنجا مدفون شده اند و بخوان آن دعا را که در هنگام
دیدن قبه مقدسه خواندی و چون بعلم حنانه برسی دو رکعت نماز بکن زیرا که روایت کرده است
ابن ابی عمیر از مفضل که چون حضرت صادق گذشتند بعلم میل کرده که در سر راه نجف است دو رکعت
نماز کردند بحضرت عرض کردند که این چه نماز بود فرمود که این موضع سر جدم حسین بن علی علیهما السلام است
که در اینجا گذاشتند وقتی که از کربلا میآوردند که بسوی عبید الله بن زیاد علیه اللعنة ببرند
پس در اینجا این دعا را بخوان اللهم انک تری مکانی وتسمع کلامی ولا یخفی علیک شیء من
امری وکیف یخفی علیک ما انت مکونه وبارئه وقد جئتک مستشفعا بنبیک نبی الرحمة

ومتوسلا

ومتوسلاً بوصي رسولك فاسئلك بهما ثبات القدم والهدى والمغفرة في الدنيا والآخرة
مؤلف گوید که بهتر آنست که در مسجد حنانه زیارت کند حضرت امام حسین را بآن زیارتی که
بعد از اتمام این زیارت از محمد بن المشهدی نقل خواهد شد و چهار رکعت نماز بکند چنانچه
مذکور خواهد شد که حضرت صادق در اینموضع چنین کردند پس گفته اند که چون بدروازه
نجف برسی بگو الحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي لولا ان هدينا الله الحمد لله
الذي سيّرني في بلاده وحملني على دوابّه وطوى لي البعيد وصرف عني المحذور ودفع عني
المكروه حتى اقدمني حرم اخي رسوله صلى الله عليه وآله پس داخل شهر شو و بگو الحمد لله
الذي ادخلني هذه البقعة المباركة التي بارك الله فيها واختارها لوصي نبيه اللهم
فاجعلها شاهدة لي پس چون داخل درگاه اول حرم شوی بگو اللهم لبابك وقفت وبفنائك
نزلت وبحبلك اعتصمت ولرحمتك تعرضت وبوليك صلواتك عليه توسلت
فاجعلها زيارة مقبولة ودعاء مستجابا پس چون بدر صحن برسی بگو اللهم ان هذا الحرم حرمك
والمقام مقامك وانا ادخل اليه اناجيك بما انت اعلم به مني ومن سري ونجواي الحمد
لله الحنان المنان المتطول الذي من تطوله سهّل لي زيارة مولاي باحسانه ولم يجعلني
عن زيارته ممنوعا ولا عن ولايته مدفوعا بل تطول ومنح اللهم كما مننت علي بمعرفته
فاجعلني من شيعته وادخلني الجنة بشفاعته يا ارحم الراحمين پس داخل صحن شو و بگو
الحمد لله الذي اكرمني بمعرفته ومعرفة رسوله ومن فرض علي طاعته رحمة منه لي وتطولا
منه علي ومنّ علي بالايمان الحمد لله الذي ادخلني حرم اخي رسوله وارانيه في عافية الحمد
لله الذي جعلني من زوار قبر وصي رسوله اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له
اشهد ان محمدا عبده ورسوله جاء بالحق من عند الله واشهد ان عليا عبد الله و
اخو رسول الله الله اكبر الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله والله اكبر والحمد لله على
هدايته وتوفيقه لما دعى اليه من سبيله اللهم انك افضل مقصود واكرم ماتي